

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ เรื่อง สัญญาเช่า ต่ออัตราส่วนทางการเงิน
ในด้านผู้เช่า กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100

พนทิพย์ กองสินธุ์

26 ส.ค. 2558

347760

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

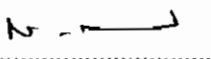
คณะกรรมการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2557

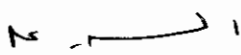
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

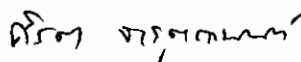
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์ ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ ฝนทิพย์ กองสินธุ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

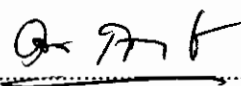
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ)

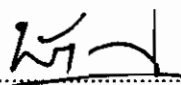
คณะกรรมการสอบปากเปล่างานนิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ)

.....กรรมการ
(ดร.ศิริดา จารุดานนท์)

.....กรรมการ
(ดร.อภิชาติ คณารัตนวงศ์)

คณะกรรมการและห้องที่เกี่ยวข้องอนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะกรรมการจัดการและห้องเกี่ยวข้อง
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พจน์ นนทศักดิ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2557

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ ตลอดจนคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำทางที่ถูกต้องเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณปู่ฉลุยและคุณย่าเสริมสุข กองสินธุ์ ที่ปลูกฝังให้ผู้ศึกษาเป็นผู้ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ และเปิดโอกาสทางการศึกษามาตลอด รวมถึงสนับสนุนทางด้านทุนทรัพย์ในการศึกษาที่ผ่านมา นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุคคลในครอบครัวทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบนานเท่านานนี้ และหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

ฝนทิพย์ กองสินธุ์

๕๐๑๒๐๑๐๒: สาขาวิชา: การบัญชี, บช.๓ (การบัญชี)

คำสำคัญ: อัตราส่วนทางการเงิน/ ผลกระทบ/ ร่างมาตรฐานบัญชี /

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย / สัญญาเช่า / บริษัทจดทะเบียน

พนทิพย์ กองสินธุ์: ผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ เรื่อง สัญญาเช่า ต่ออัตราส่วนทางการเงินในด้านผู้เช่า กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET100 (IMPACTS OF THE PROPOSED CHANGES TO LEASE ACCOUNTING STANDARDS ON FINANCIAL RATIO: A CASE OF SET100 LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์: สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ, บช.ค., 81 หน้า, ปี พ.ศ. 2557.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา ผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่า ก่อน & หลัง จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในระหว่างปี พ.ศ. 2555 เฉพาะกลุ่ม SET100 กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เฉพาะกลุ่ม SET100 จำนวน 67 บริษัท ไม่รวมบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินและการธนาคาร ในการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้นได้ใช้สถิติพรรณนา และการทดสอบความแตกต่างผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลัง จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า โดยจะใช้การวิเคราะห์โดยวิธีการทดสอบแบบจับคู่ (Paired t-Test)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า หากมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า จะส่งผลกระทบทำให้งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่าเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบในแง่ลบมากที่สุดจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ ก็คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนทางการเงินมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

50920902: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEYWORDS: FINANCE RATIO / IMPACTS / THE PROPOSED CHANGES TO LEASE
ACCOUNTING STANDARDS

FONTHIP KONGSIN: IMPACTS OF THE PROPOSED CHANGES TO LEASE
ACCOUNTING STANDARDS ON FINANCIAL RATIO: A CASE OF SET100 LISTED
COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND. ADVISOR: SOMSAK
PRATHOMSRIMEK, Ph.D., 81 P. 2014.

The purpose of this study is to study the impact on the financial statement and financial ratio between before and after compliance of the proposed changes to lease accounting standards of the listed companies in 100 index of the Stock Exchange of Thailand of year 2012. Samples are 67 listed companies in 100 index of the Stock Exchange of Thailand, excluding the companies in Finance and Securities, Banking, and Insurance sectors. The statistic methods for data analysis testing and hypothesis testing are descriptive statistics and paired sample t-test.

The conclusion of the study shows that if comply the proposed changes of lease accounting standards will impact to the financial statements and financial ratios of lessee to be changed. The most negative financial ratios that have been affected are the debt to equity ratio. Also found that the industries which have been affected the most from compliance of the proposed changes to lease accounting standards are Technology Industry group and Services Industry group.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100.....	8
มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาเช่า.....	13
ร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ xx สัญญาเช่า	19
การวิเคราะห์เปรียบเทียบของสัญญาเช่าทางการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงาน	
ผลกระทบต่อการเงิน ที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงิน	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	35
ลักษณะของประชากร	35
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	35
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
วิธีดำเนินงานวิจัย.....	37
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิจัย.....	42
ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่าง.....	42
ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	44
5 สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	62
สรุปผลการวิจัย.....	62
อภิปรายผล.....	67
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป.....	69
บรรณานุกรม.....	70
ภาคผนวก.....	72
ภาคผนวก ก.....	73
ภาคผนวก ข.....	77
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	81

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 การตัดบัญชีหนี้สินตามสัญญาเช่า และการรับรู้ดอกเบี้ยจ่าย.....	21
2-2 การตัดจ่ายสิทธิการใช้สินทรัพย์.....	21
2-3 การนำเสนองบการเงินสำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า	22
2-4 การตัดบัญชีหนี้สินตามสัญญาเช่า.....	23
2-5 การนำเสนองบการเงินสำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า	23
2-6 การตัดบัญชีลูกหนี้ตามสัญญาเช่า	25
2-7 การคำนวณมูลค่าตามบัญชีของมูลค่าคงเหลือ	26
2-8 การนำเสนองบการเงินสำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า	26
3-1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	36
4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	43
4-2 การประมวลผลทางสถิติของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงิน ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า	45
4-3 สรุปการรับรู้รายการภาระผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานนั้น ส่งผลกระทบต่อ อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน.....	51
4-4 การประมวลผลทางสถิติของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงิน ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่องสัญญาเช่า จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	52
4-5 การประมวลผลทางสถิติของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงิน ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า จำแนกตามขนาดของกิจการ	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
ก-1 การประมาณการค่าเช่าที่ต้องจ่ายในแต่ละปีของบริษัท GFPT PUBLIC COMPANY LIMITED	76
ข-1 อัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า	78

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 การจำแนกประเภทของสัญญาเช่าด้านของผู้เช่า.....	20
2-2 การจำแนกประเภทของสัญญาเช่าด้านของผู้ให้เช่า.....	24
4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	43
4-2 ค่าเฉลี่ยของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่ม อุตสาหกรรม	44

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน การประกอบธุรกิจจะต้องมีการลงทุนในด้านต่าง ๆ ซึ่งเริ่มแรกของการลงทุนก็คือการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร เช่น การจัดหาเครื่องมือ เครื่องจักร หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินงาน ดังนั้นกิจการจำเป็นต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนมากในการจัดหาสินทรัพย์ถาวร ปัจจุบันกิจการมีช่องทางหลายช่องทางในการจะจัดหาสินทรัพย์ถาวร เช่น กู้ยืมเงินมาเพื่อนำไปซื้อซื้อโดยเงินสด เช่าซื้อ หรือทำสัญญาเช่าระยะยาว ถ้ากิจการมีความต้องการจัดหาสินทรัพย์ถาวรมาใช้ในการดำเนินงาน โดยไม่ต้องการจะเสียเงินซื้อภายในครั้งเดียวก็จะเลือกใช้วิธีเช่าซื้อ หรือสัญญาเช่าระยะยาวในการจัดหาสินทรัพย์ถาวร จึงทำให้สัญญาเช่าระยะยาวกลายเป็นเครื่องมือทางการเงินอีกทางเลือกหนึ่ง

แรงจูงใจที่ทำให้บริษัทหันมาลงทุนในสินทรัพย์โดยใช้วิธีการจัดหาในรูปแบบของสัญญาเช่าระยะยาว เนื่องจากบริษัทสามารถนำสินทรัพย์ที่เช่าไปใช้งานได้เหมือนกับการซื้อมา แต่ในแง่ของกฎหมายถือเป็นการเช่าสินทรัพย์ นอกจากนี้ในทางประมวลรัษฎากรก็ถือเป็นการเช่าสินทรัพย์เช่นกัน ประโยชน์ของการทำสัญญาเช่าระยะยาวในด้านของผู้เช่าคือ การทำสัญญาเช่าระยะยาวจะส่งผลกระทบต่อกระแสเงินสดของกิจการค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับการซื้อมา จึงทำให้กิจการมีสภาพคล่องมากขึ้น นอกจากนี้การเช่ายังช่วยลดความเสี่ยงในเรื่องของความล้มเหลวของเทคโนโลยี และความเสี่ยงที่เกิดจากมูลค่าซากของสินทรัพย์อีกด้วย ส่วนในเรื่องของอัตราค่าเช่าที่ผู้เช่าต้องจ่ายในแต่ละงวดก็ได้ถูกกำหนดไว้คงที่ตลอดระยะเวลาการเช่า และค่าเช่าก็สามารถลดภาระทางด้านภาษีอากรได้ ซึ่งถ้าผู้เช่ารับรู้รายการเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน กิจการก็ไม่ต้องรับรู้ภาระผูกพันจากสัญญาเช่าเป็นรายการหนี้สินในงบการเงิน ซึ่งทำให้ไม่ส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อทุน

แนวทางการปฏิบัติทางการบัญชี สำหรับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีการแบ่งสัญญาเช่าระยะยาวออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating lease) และสัญญาเช่าการเงิน (Financial lease) ซึ่งวิธีการปฏิบัติทางบัญชีของสัญญาเช่าระยะยาวทั้ง 2 ประเภท มีความแตกต่างกัน ทางด้านผู้เช่าที่มีสัญญาเช่าดำเนินงาน จะบันทึกค่าใช้จ่ายจากการเช่าเป็นค่าเช่าในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยไม่ต้องรับรู้รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากการเช่าในงบแสดงฐานะการเงิน แต่ถ้าเป็นสัญญาเช่าการเงิน

นั้น ผู้เช่าจะต้องบันทึกสินทรัพย์ที่ไถ่จากการเช่าเป็นรายการสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน และต้องรับรู้หนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าไว้ในงบแสดงฐานะการเงินเช่นกัน

ความแตกต่างที่สำคัญที่เกิดจากการจำแนกสัญญาเช่าระยะยาวทั้ง 2 ประเภท คือ ในกรณีที่กิจการมีการรับรู้สัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน กิจการจะต้องรับรู้ค่าเช่าตามสัญญาในแต่ละงวด เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยไม่กระทบต่อรายการในงบแสดงฐานะการเงินในทางตรงกันข้าม ถ้ากิจการเลือกรับรู้สัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน กิจการจะต้องรับรู้รายการโดย

1. ต้องบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินของผู้เช่าด้วยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า หรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ที่เช่าแล้วแต่อย่างใดจะต่ำกว่า

2. กิจการต้องรับรู้ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่เสื่อมสภาพ

3. กิจการจะต้องบันทึกดอกเบี้ยจ่ายจากสัญญาเช่ากับจำนวนเงินในส่วนที่นำไปลดยอดจากหนี้สินที่ยังไม่ได้ชำระ

จะเห็นว่าวิธีการปฏิบัติทางบัญชีของสัญญาเช่าทั้ง 2 ประเภท มีความแตกต่างกันมาก ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากการความแตกต่างจากการบันทึกบัญชี ส่งผลให้มีอัตราส่วนทางการเงินหรือโครงสร้างทางการเงินที่แตกต่างกัน ถ้ากิจการเลือกที่จะทำให้สัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน ก็จะทำให้กิจการมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำกว่ากรณี que เลือกทำสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน ซึ่งการที่กิจการมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนที่ต่ำกว่าย่อมสะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางการเงินที่ดีกว่า ซึ่งถ้ากิจการเลือกทำสัญญาเช่าเป็นแบบสัญญาเช่าการเงิน จะส่งผลให้มียอดหนี้สินที่เพิ่มขึ้น ทำให้มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนที่สูงขึ้นอย่างแน่นอน จึงไม่น่าแปลกใจที่กิจการส่วนใหญ่จะจัดสัญญาเช่าให้เป็นสัญญาเช่าดำเนินงาน

ในปัจจุบัน IASB และ FASB ได้ร่วมกันพัฒนาร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าขึ้นมาใหม่ เนื่องจากมองว่า หลักปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถสะท้อนเนื้อหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นจึงทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงินได้ ซึ่งข้อเสียของหลักปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ การไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูลทางการเงินของกิจการที่จัดประเภทสัญญาเช่าที่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุทำให้ IASB และ FASB ร่วมกันพัฒนาร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าขึ้นมาใหม่ ซึ่งร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบัญชีทั้งด้านผู้เช่าและผู้ให้เช่า โดยเฉพาะทางด้านผู้เช่าจะมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญตามร่างมาตรฐานฯ ฉบับใหม่นี้ ก็คือ ในด้านผู้เช่าจะต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า เกือบทุกสัญญา โดยจะมีเพียงสัญญาเช่าที่มีอายุสัญญาไม่เกิน 1 ปี

งหนั้น ที่อาจไม่ก่อให้เกิดการรับรู้สินทรัพย์ (สิทธิการใช้สินทรัพย์) และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน

ผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ จะทำให้งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของด้านผู้เช่าไม่มีภาระของค่าเช่าจ่ายแต่จะมีภาระค่าใช้จ่ายในส่วน ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นแทน โดยปกติในช่วงปีแรก ๆ ของสัญญาเช่า ผู้เช่าจะมีภาระค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและดอกเบี้ยจ่ายในอัตราที่สูงกว่าค่าเช่าจ่ายเนื่องจากปีแรก ๆ ของสัญญาเช่า ผู้เช่าจะมีมูลค่าหนี้สินจากสัญญาเช่าค่อนข้างสูงส่งผลให้มีภาระดอกเบี้ยจ่ายที่ต้องรับรู้มีจำนวนมาก ในปีแรก ๆ และจะมีอัตราที่ลดลงเรื่อย ๆ ตามมูลค่าของหนี้สินที่ลดลง ส่วนค่าใช้จ่ายตัดจ่ายของสัญญาเช่าจะคำนวณตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุของสัญญาเช่า ผู้เช่าจึงรับรู้ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายในจำนวนที่เท่า ๆ กันตลอดอายุของสัญญาเช่า

จากผลกระทบต่องบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จของด้านผู้เช่าที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ข้างต้น จะส่งผลให้ในช่วงปีแรกของการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ ผู้เช่าจะต้องรับรู้รายการสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินเพิ่มสูงขึ้น ในทางตรงกันข้ามผู้เช่าจะมีมูลค่าในส่วนของผู้ถือหุ้นที่ลดลงเป็นผลมาจากต้องรับรู้ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและดอกเบี้ยจ่ายในอัตราที่สูงกว่าค่าเช่าจ่ายส่งผลให้มีกำไรสุทธิลดลงจึงทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง

จะเห็นได้ว่าถ้ามีการประกาศใช้ร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ ผู้เช่าได้รับผลกระทบมากที่สุดก็คือ ผู้เช่า ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้น สามารถพิจารณาได้จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้อง โดยเปรียบเทียบระหว่างอัตราส่วนทางการเงินก่อน และ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ เพื่อพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญาเช่าให้เป็นไปตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่นั้น มีผลทำให้อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้องมีความแตกต่างไปจากเดิมอย่างมีสาระสำคัญหรือไม่

จากงานวิจัยของต่างประเทศ (Equipment Leasing & Finance Foundation, 2011) เกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าให้เป็นไปตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับใหม่ ได้มีการการศึกษาถึงผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาเฉพาะบริษัทที่มีการเปิดเผยภาระผูกพันเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงานทางด้านผู้เช่าในหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับในปี 2553 ว่าถ้าต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธี

ปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าให้เป็นไปตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ แล้วจะส่งผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างไร โดยคำนวณหาผลกระทบดังนี้

$$\text{ผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = (\text{ค่าเช่ารายปี} - \text{ดอกเบี้ยจ่าย} - \text{ค่าเสื่อมฯ} \& \text{ค่าตัดจ่าย}) * (1 - \text{Tax rate})$$

หลังจากการคำนวณหาแต่ละตัวแปรที่ใช้ในการคำนวณหาผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าได้แล้ว ก็นำแต่ละตัวแปรที่ได้ไปปรับกับงบการเงินเดิมของปี 2553 เพื่อให้ได้งบการเงินใหม่หลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ เพื่อจะทำการเปรียบเทียบงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน ก่อน และ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ จึงพบว่าอัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ จะประกอบไปด้วย

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) = D/E
2. อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin) = NPM
3. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) = GPM
4. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคา (EBITDA Margin) = %EBITDA
5. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย (EBIT Margin) = %EBIT
6. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets) = ROA

จากผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ต่ออัตราส่วนทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา จึงได้พบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบในทางลบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ค่อนข้างมาก ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งในแต่ละอุตสาหกรรมจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอายุของสัญญาเช่าและมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่ต้องนำมาปรับปรุง โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมการค้า (Retail trade) รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมขนส่ง (Transportation and warehousing) นอกจากนี้งานวิจัยยังพบอีกว่า ในช่วงปีแรกของการเริ่มปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ จะเป็นปีที่บริษัทจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีต่ออัตราส่วนทางการเงินมากที่สุด

จากการที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่าที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ จึงเป็นแรงจูงใจหลักค้ำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในด้านผู้เช่าจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของ

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาเฉพาะกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 เนื่องจากเป็นกลุ่มบริษัท 100 บริษัทที่ถูกจัดระดับความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market capitalization) สูง และมีการซื้อขายที่มีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นกลุ่มบริษัทที่นักลงทุนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่จัดอยู่ในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 นี้ย่อมได้รับความสนใจจากนักลงทุนเป็นจำนวนมากเช่นกัน จึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกจะศึกษาเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ กลุ่มดัชนีราคา SET 100 และจากงานวิจัยต่างประเทศ (Equipment Leasing & Finance Foundation, 2011) ที่ได้มีการศึกษาผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่นี้ต่ออัตราส่วนทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วได้พบว่า บริษัทจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีต่ออัตราส่วนทางการเงินในช่วงปีแรกของการปฏิบัติร่างมาตรฐานการบัญชีมากที่สุด จึงทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาข้อมูลในงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เฉพาะปี 2555 เนื่องจากเป็นข้อมูลงบการเงินปีล่าสุดที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณชน ซึ่งถ้ามีการประกาศใช้ร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่จะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้มากที่สุดก็คือ งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในช่วงปีแรกของการเริ่มปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่า ก่อนและหลังหากมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า

สมมติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยต่างประเทศ (Equipment Leasing & Finance Foundation, 2011) ได้มีการเปรียบเทียบงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน ก่อน และ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ แล้วพบว่าอัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ จะประกอบไปด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to equity ratio), อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net profit margin), อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross profit margin), อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคา (EBITDA margin), อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย

(EBIT margin), และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on assets) จึงเป็นที่มาของสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 (H_1): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 (H_2): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 (H_3): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 (H_4): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 (H_5): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 (H_6): ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

เนื่องจากอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีลักษณะการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องใช้สินทรัพย์แต่ละประเภทแตกต่างกันไป ซึ่งงานวิจัยในต่างประเทศ (Equipment Leasing & Finance Foundation, 2011) ได้พบว่าในแต่ละอุตสาหกรรมจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอายุของสัญญาเช่าและมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่ต้องนำมาปรับปรุง จึงทำให้ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 สมมติฐานข้างต้น โดยจำแนกการทดสอบตามกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาว่าผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันหรือไม่

การที่กิจการแต่ละกิจการมีขนาดของกิจการไม่เท่ากัน ทำให้กิจการต้องมีความระมัดระวังเรื่องการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภทแตกต่างกันไป จากงานวิจัยของเฉลิมวรรณ ธิรชเนส (2551) ที่ได้มีการศึกษาพบว่าขนาดของกิจการและประเภทสินทรัพย์ มีอิทธิพลต่อบริษัทในการจัดทำประเภทสัญญาเช่าระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่ากิจการที่มีขนาดแตกต่างกัน ย่อมมีมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่แตกต่างกันจึงอาจทำให้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ที่แตกต่างกันไป จึงทำให้ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 สมมติฐานข้างต้น โดยจำแนกการทดสอบตามขนาดของกิจการ เพื่อศึกษา

ว่ากิจการที่มีขนาดแตกต่างกันจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการเกี่ยวกับสัญญาเช่า ที่แตกต่างกันหรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเรื่องสัญญาเช่า ก่อนที่จะมีการประกาศใช้
2. เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางการขยายผลการศึกษาเพิ่มเติมต่อไปสำหรับผู้ที่มีความสนใจในเรื่องดังกล่าว และทำการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากมีการประกาศใช้ร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่า ขึ้นในประเทศไทย สำหรับบริษัทที่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเรื่องสัญญาเช่า
2. วิเคราะห์ผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า โดยจำแนกทั้งตามกลุ่มอุตสาหกรรมและขนาดของกิจการ
3. ศึกษาผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินในด้านผู้เช่า จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับปี 2555

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่อง สัญญาเช่า ต่ออัตราส่วนทางการเงิน” ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100
2. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาเช่า
3. ร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ xx สัญญาเช่า
4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบของสัญญาเช่าทางการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงาน

ผลกระทบต่อการเงิน ที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงิน

5. เอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100

ในปี พ.ศ. 2538 ตลาดหลักทรัพย์ตระหนักถึงการพัฒนาค่าตอบแทนเนื่องและรวดเร็วของตลาดทุนไทยตลอดระยะเวลา 2 ทศวรรษ ดังนั้นเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการเจริญเติบโตและความก้าวหน้าของนวัตกรรมทางการเงิน ตลาดหลักทรัพย์จึงได้ริเริ่มการคำนวณ SET50 Index เพื่อใช้เป็นดัชนีอ้างอิง (Underlying index) สำหรับการออกสินค้าและผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการลงทุนแก่นักลงทุน โดยเฉพาะการออกตราสารอนุพันธ์ทั้ง Index Future และ Index Options ซึ่งเป็นตราสารที่นิยมใช้อย่างกว้างขวางสำหรับบริหารความเสี่ยงจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ในระดับสากล (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556)

ในระยะแรกการคัดเลือกหลักทรัพย์ที่นำมาใช้ในการคำนวณ SET50 Index จะเป็นการพิจารณาหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูง และการซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2548 ตลาดหลักทรัพย์ได้มีการเพิ่มดัชนีใหม่อีกหนึ่งดัชนี คือ SET100 Index และได้มีการเพิ่มเติมให้หลักทรัพย์ที่นำมาใช้ในการคำนวณดัชนีทั้งสอง จะต้องเป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market capitalization) สูง และการซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ และต้องเป็นหลักทรัพย์ที่มีการกระจายของผู้ถือหลักทรัพย์รายย่อยอย่างเหมาะสม เพื่อสะท้อนความสามารถในการเข้าลงทุนของนักลงทุน (Invest ability) อีกด้วย

นอกจากจะใช้เป็นดัชนีอ้างอิงของการออกหลักทรัพย์อนุพันธ์แล้ว SET50 Index และ SET100 Index ยังสามารถใช้เป็นดัชนีอ้างอิงในการออกกองทุนประเภท Passive Fund และกองทุน

Exchange Traded Funds (ETFs) ที่ซึ่งสามารถใช้รายชื่อหลักทรัพย์เป็น Investment Universe และใช้ดัชนีเป็น benchmark ในการวัดผลตอบแทนการลงทุนของกองทุนรวมได้อีกด้วย

วิธีการคำนวณดัชนี (Calculation methodology)

SET50 Index และ SET100 Index ใช้วิธีการคำนวณดัชนีและการปรับฐานการคำนวณดัชนี เช่นเดียวกับการคำนวณ SET Index กล่าวคือ ใช้การคำนวณแบบถ่วงน้ำหนักด้วยมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (Market capitalization weight) และมีปรับฐานการคำนวณดัชนีทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนหลักทรัพย์ของหลักทรัพย์ที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ต่างๆ เช่น การเพิ่มทุน การแปลงสภาพหลักทรัพย์ประเภทหุ้นกู้เป็นหุ้นสามัญ และใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิเพื่อซื้อหุ้นสามัญของบริษัท เป็นต้น

$$\text{SET50 / SET100 Index} = \frac{\text{มูลค่าตลาดรวม ณ วันปัจจุบัน (CMV)} \times 1,000}{\text{มูลค่าตลาดรวม ณ วันฐาน (BMV)}}$$

	SET50 Index	SET100 Index
วันฐาน	16-ส.ค.-38	30-เม.ย.-48
ค่าดัชนี ณ วันฐาน	1,000 จุด	1,000 จุด

หลักเกณฑ์การคัดเลือกหลักทรัพย์ใน SET50 Index และ SET100 Index ตามรอบทบทวนรายชื่อ (Periodic review of constituent companies)

1. เป็นหลักทรัพย์ที่เป็นหุ้นสามัญจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไม่น้อยกว่า 6 เดือน ยกเว้นกรณีของหลักทรัพย์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในการคำนวณดัชนีระหว่างรอบก่อนรอบการพิจารณาทบทวนรายชื่อ

2. อยู่ในกลุ่มหลักทรัพย์มีขนาดใหญ่สูงสุด 200 อันดับแรกจากตลาดหลัก (SET's main market) โดยพิจารณาจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ยต่อวันย้อนหลัง 3 เดือน สูงสุด 200 อันดับแรก ทั้งนี้ ในกรณีของหลักทรัพย์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในการคำนวณดัชนีระหว่างรอบก่อนรอบการทบทวนรายชื่อนั้น หากมีข้อมูลดังกล่าวไม่ถึง 3 เดือน ให้พิจารณามูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ยต่อวันย้อนหลังตั้งแต่วันที่หลักทรัพย์นั้นเข้าจดทะเบียนซื้อขาย

3. เป็นหลักทรัพย์ที่มีสัดส่วนผู้ถือหลักทรัพย์รายย่อย (Free-float) ไม่น้อยกว่า 20%

4. เป็นหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าซื้อขายสม่ำเสมอ

4.1 มีมูลค่าการซื้อขายจากตลาดหลัก (SET's main market) สูงกว่า 50% ของมูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อหลักทรัพย์ของหลักทรัพย์ประเภทหุ้นสามัญทั้งตลาดในเดือนเดียวกัน

4.2 มูลค่าการซื้อขายตามข้อ 4.1 ต้องต่อเนื่องเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 9 ใน 12 เดือน (หรือไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 สำหรับหุ้นสามัญที่เข้าซื้อขายน้อยกว่า 12 เดือน แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่า 6 เดือน) ทั้งนี้ในกรณีของหลักทรัพย์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในการคำนวณดัชนีระหว่างรอบก่อนรอบการทบทวนรายชื่อหุ้น ให้พิจารณามูลค่าการซื้อขายของหลักทรัพย์นั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของระยะเวลาที่หลักทรัพย์นั้นเข้าซื้อขาย

5. หากมีหลักทรัพย์ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกข้างต้นน้อยกว่า 105 หลักทรัพย์ ให้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับต่อไปนี้

5.1 ลดอัตราส่วนของมูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อหลักทรัพย์จากเดิม 50% ลงครึ่งละ 5% ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่า 20%

5.2 ลดจำนวนเดือนที่หลักทรัพย์นั้น ต้องผ่านเกณฑ์คำนวณมูลค่าการซื้อขายลงครึ่งละ 1 เดือน ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่า 6 เดือน ยกเว้นกรณีของหลักทรัพย์ที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในการคำนวณดัชนีระหว่างรอบก่อนรอบการทบทวนรายชื่อ

5.3 อนึ่ง เพื่อให้ได้หลักทรัพย์ครบตามจำนวนที่กำหนด ตลาดหลักทรัพย์ฯ อาจพิจารณาปรับลดอัตราส่วนของมูลค่าซื้อขายเฉลี่ยต่อหลักทรัพย์ลงได้อีกตามสมควร

6. หลักทรัพย์นั้น ๆ จะต้องไม่มีเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

6.1 เป็นหลักทรัพย์ที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์

6.2 เป็นหลักทรัพย์ที่จะเพิกถอนตัวเองออกในระยะเวลาอันใกล้

6.3 อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักการซื้อขาย (SP) เป็นระยะเวลานาน

6.4 มีแนวโน้มที่จะถูกพักการซื้อขายเป็นระยะเวลานาน (เช่น 3 เดือน เนื่องจากไม่สามารถนำส่งงบการเงินได้ เป็นต้น)

7. นำหลักทรัพย์ที่ผ่านการคัดเลือกมาจัดลำดับตามมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดเฉลี่ย โดยหลักทรัพย์ในอันดับที่ 1 - 50 จะใช้ในการคำนวณ SET50 Index (โดยมีอันดับที่ 51 - 55 เป็นรายชื่อสำรอง) และหลักทรัพย์ในอันดับที่ 1 - 100 จะใช้ในการคำนวณ SET100 Index (โดยมีอันดับที่ 101 - 105 เป็นรายชื่อสำรอง)

8. การทบทวนหลักทรัพย์จะกระทำทุก 6 เดือน ในช่วงเดือนมิถุนายน (สำหรับรายชื่อในครึ่งหลังของปี) โดยใช้ข้อมูลตั้งแต่ 1 มิถุนายนปีก่อนหน้า ถึง 31 พฤษภาคมของปีที่ทำกรคัดเลือก และช่วงเดือนธันวาคม (สำหรับรายชื่อในครึ่งแรกของปีถัดไป) โดยจะใช้ข้อมูลตั้งแต่ 1 ธันวาคมปีก่อนหน้า ถึง 30 พฤศจิกายนของปีที่ทำกรคัดเลือก

การเปลี่ยนแปลงรายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณระหว่างรอบ (Changing of constituent companies)

ในกรณีที่บริษัทใหม่เข้าจดทะเบียนหรือมีการเปลี่ยนแปลงกับบริษัทจดทะเบียนซึ่งเป็นองค์ประกอบของการคำนวณดัชนีก่อนรอบการทบทวนรายชื่อ (Periodic review of constituent companies) นั้น จะมีการพิจารณาเปลี่ยนแปลงรายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณระหว่างรอบตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

1. หลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนใหม่ (New issue)

1.1 หากหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนใหม่เป็นหลักทรัพย์ที่มีขนาดใหญ่ (เช่น เป็นหลักทรัพย์ที่คาดว่าจะมีมูลค่าตลาดรวม [SET's market capitalization] มากกว่าร้อยละ 1 ของมูลค่าตลาดรวมของหลักทรัพย์ที่รวมในการคำนวณ SET Index หรือคาดว่าจะมีมูลค่าตลาดรวมอยู่ในช่วง 20 ลำดับแรกของหลักทรัพย์ SET50 index/SET100 index) ให้พิจารณานำหลักทรัพย์ดังกล่าว มารวมในการคำนวณ SET50 Index และ SET100 Index เพื่อให้ SET50 Index และ SET100 Index สามารถสะท้อนภาวะตลาดโดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในกรณีที่จะมีการปรับรายชื่อหลักทรัพย์อันเนื่องมาจากกรณีดังกล่าว ตลาดหลักทรัพย์จะประกาศให้ผู้ลงทุนทราบล่วงหน้าเป็นการทั่วไป

1.2 หลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนใหม่ตามข้อ 1 นี้ ไม่รวมถึงหลักทรัพย์จดทะเบียนของบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ อันเกิดจากการปรับโครงสร้างกิจการ การควบรวมกิจการกับบริษัทจดทะเบียนเดิมที่เป็นองค์ประกอบของดัชนี ตามข้อ 2

1.3 หลักทรัพย์เข้าจดทะเบียนใหม่ จะถูกนำมาเริ่มคำนวณดัชนี ณ สิ้นวันทำการในวันแรกที่เข้าจดทะเบียนซื้อขาย (วันที่ T) โดยตลาดหลักทรัพย์จะนำหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมน้อยที่สุด ออกจากการคำนวณดัชนีและนำไปอยู่ในกลุ่มหลักทรัพย์สำรอง (Replacement list) แทน

2. การควบรวมหรือการซื้อ-ขายกิจการ (Mergers & acquisitions) การครอบงำกิจการ (Takeovers) หรือการปรับโครงสร้างการถือหลักทรัพย์ที่มีผลให้มีการเปลี่ยนโครงสร้างกิจการอย่างมีนัยสำคัญ (Complex restructurings)

2.1 กรณีที่การควบรวมหรือการซื้อ-ขายกิจการ (Merger & acquisition) การครอบงำกิจการหรือการปรับโครงสร้างการถือหลักทรัพย์ที่มีผลให้มีการเปลี่ยนโครงสร้างกิจการอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกันของหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET50 Index หรือ SET100 Index

2.1.1 ให้หลักทรัพย์ที่เป็นผลจากการดำเนินการตามข้อ 2.1 อยู่ในกลุ่มหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ SET50 Index

2.1.2ให้นำหลักทรัพย์สำรองเข้ามารวมคำนวณดัชนีราคาเพื่อให้ได้หลักทรัพย์ครบตามจำนวน (รายละเอียดการนำหลักทรัพย์สำรองเข้ารวมคำนวณ ตามข้อ 4

2.2 กรณีที่การควบรวมหรือการซื้อ-ขายกิจการ (Merger & acquisition) การครอบงำกิจการหรือการปรับโครงสร้างการถือหลักทรัพย์ที่มีผลให้มีการเปลี่ยนโครงสร้างกิจการอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET50 Index หรือ SET100 Index กับหลักทรัพย์นอกกลุ่มดัชนี

2.2.1 กรณีที่การดำเนินงานตามข้อ 2.2 แล้ว บริษัทเดิมที่อยู่ในกลุ่ม SET50 Index / SET100 Index ยังคงสภาพเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน ให้หลักทรัพย์ของบริษัทดังกล่าวยังคงอยู่ในกลุ่มหลักทรัพย์ที่ใช้การคำนวณ SET50 Index/ SET100 Index เช่นเดิม

2.2.2 กรณีที่การดำเนินงานตามข้อ 2.2 แล้ว มีผลให้บริษัทเดิมที่อยู่ในกลุ่ม SET50 Index / SET100 Index สิ้นสภาพการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน ให้นำหลักทรัพย์ของบริษัทที่เป็นผลจากการดำเนินการตาม ข้อ 2.2 และยื่นขอเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนเข้ามาใช้คำนวณ SET50 Index / SET100 Index แทนหลักทรัพย์เดิม โดยให้รวมคำนวณ ณ สิ้นวันที่หลักทรัพย์ใหม่นั้นเริ่มซื้อขายเป็นวันแรก

2.3 กรณีที่มีการปรับโครงสร้างใด ๆ ของหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET50 Index / SET100 Index ที่ทำให้เกิดการแยกบริษัท (Split) ออกเป็น 2 บริษัทหรือมากกว่า (Resulting companies) ในกรณีที่การดำเนินการดังกล่าว มีผลให้บริษัทเดิมที่อยู่ในกลุ่ม SET50 Index / SET100 Index ยังคงสภาพเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน ให้หลักทรัพย์ของบริษัทดังกล่าวยังคงอยู่ในกลุ่มหลักทรัพย์ที่ใช้การคำนวณ SET50 Index / SET100 Index เช่นเดิม

กรณีอื่น ๆ ที่ไม่เข้าข่ายข้อ 2.1 - 2.3 นั้นให้เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการด้านดัชนีราคาหลักทรัพย์ (Index advisory committee)

3. การนำหลักทรัพย์ออกจากการคำนวณดัชนี (Timing of deletion as an index constituent)

ในกรณีที่มีการพิจารณาเปลี่ยนแปลงรายชื่อหลักทรัพย์ระหว่างรอบ และเป็นผลให้ต้องมีการนำหลักทรัพย์ใด ๆ ออกจากการคำนวณ SET50 Index หรือ SET100 Index ตลาดหลักทรัพย์จะพิจารณานำหลักทรัพย์ที่เป็นองค์ประกอบของการคำนวณดัชนี (Constituent stock) ที่มีขนาดมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมต่ำที่สุด ณ วันที่ 3 ก่อนที่หลักทรัพย์ใหม่จะเริ่มซื้อขาย (คำนวณโดยใช้ราคาปิด) ออกจากการคำนวณและนำไปอยู่ในกลุ่มหลักทรัพย์สำรอง (Replacement list) ณ สิ้นวันที่ T โดยตลาดหลักทรัพย์จะแจ้งวันเริ่มการเปลี่ยนแปลงรายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ SET50 Index หรือ SET100 Index ให้ผู้ลงทุนทราบล่วงหน้า

4. การนำหลักทรัพย์จากกลุ่มหลักทรัพย์สำรองมารวมคำนวณ SET50 Index/SET100 Index (Timing of replacing as an index constituent)

เมื่อมีการนำหลักทรัพย์ออกจากการคำนวณดัชนี เช่น มีการเพิกถอนหลักทรัพย์ในรายชื่อ SET50 Index หรือ SET100 Indexให้นำหลักทรัพย์ที่อยู่ในรายชื่อหลักทรัพย์สำรองเข้าไปรวมในการคำนวณแทน โดยจะเป็นหลักทรัพย์สำรองที่มีขนาดมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดรวมสูงสุด ราคาปิดวันที่ 3 (T-3) ก่อนที่จะมีการนำหลักทรัพย์ใด ๆ ออกจากการคำนวณ (วันที่ T) กรณีมีจำนวนหลักทรัพย์สำรองไม่เพียงพอในการนำไปรวมคำนวณแทน ใน SET50 Index หรือ SET100 Index ให้เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการด้านดัชนีราคาหลักทรัพย์ ในการพิจารณาเพิ่มจำนวนหลักทรัพย์ให้ครบในกลุ่ม SET50 Index หรือ SET100 Index

5. หลักทรัพย์ที่ถูกห้ามการซื้อขายเป็นระยะเวลาานาน (Trading suspension for long periods)

กรณีหลักทรัพย์ถูกสั่งห้ามการซื้อขาย (SP) ติดต่อกันเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 20 วันทำการขึ้นไป ตลาดหลักทรัพย์อาจพิจารณานำหลักทรัพย์ดังกล่าว ออกจากการคำนวณ SET50 Index หรือ SET100 Index

จากรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือจัดอันดับของหลักทรัพย์ในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) จึงทำให้ทราบว่าบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 นี้ เป็นกลุ่มบริษัท 100 บริษัทที่ถูกจัดระดับความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market capitalization) สูง และมีการซื้อขายที่มีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นกลุ่มบริษัทที่นักลงทุนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ผู้วิจัยเลือกที่จะศึกษาผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เฉพาะในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 นี้ ที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่จัดอยู่ในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 นี้ ย่อมจะได้รับความสนใจจากนักลงทุนเป็นจำนวนมาก

มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาเช่า

ความหมายของสัญญาเช่า

สัญญาเช่า หมายถึง สัญญาหรือข้อตกลงที่ผู้ให้เช่าให้สิทธิแก่ผู้เช่าในการใช้สินทรัพย์สำหรับช่วงเวลาที่ยาวนานเพื่อแลกเปลี่ยนกับค่าตอบแทน ซึ่งได้รับชำระในงวดเดียวหรือหลายงวดรวมถึง สัญญาเช่าสินทรัพย์ที่ผู้เช่ามีสิทธิที่จะได้รับกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์ที่เช่าเมื่อผู้เช่าปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน สัญญาเช่าดังกล่าวในบางครั้งเรียกว่า สัญญาเช่าซื้อ

ประเภทของสัญญาเช่า

การจัดประเภทของสัญญาเช่าต้องทำ ณ วันเริ่มต้นสัญญาเช่า ซึ่งสัญญาเช่าแบ่งได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

1. สัญญาเช่าการเงิน (Financial lease)

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) ได้ให้ความหมายของสัญญาเช่าการเงินไว้ว่า เป็นสัญญาที่โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดที่ผู้เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ไปให้แก่ผู้เช่า และได้กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าสัญญาเช่าจะจัดเป็นสัญญาเช่าการเงินหรือไม่ โดยให้พิจารณาถึงเนื้อหาของรายการมากกว่ารูปแบบตามสัญญา ซึ่งกิจการต้องจัดประเภทสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน หากสัญญานั้นทำให้เกิดสถานการณ์ต่อไปนี้อย่างน้อยหนึ่งสถานการณ์

1. สถานการณ์ที่ 1 สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์แก่ผู้เช่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาเช่า

2. สถานการณ์ที่ 2 ผู้เช่ามีสิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์ด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม ณ วันที่สิทธิเลือกซื้อเกิดขึ้น โดยราคาตามสิทธิเลือกนั้นมีจำนวนต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์มากเพียงพอที่จะทำให้เกิดความแน่ใจอย่างสมเหตุสมผล ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า ว่าผู้เช่าจะใช้สิทธิเลือกสินทรัพย์นั้น

3. สถานการณ์ที่ 3 ระยะเวลาของสัญญาเช่าครอบคลุมอายุการใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของสินทรัพย์ แม้ว่าจะไม่มีการโอนกรรมสิทธิ์เกิดขึ้น

4. สถานการณ์ที่ 4 ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายมีจำนวนเท่ากับ หรือเกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า

5. สถานการณ์ที่ 5 สินทรัพย์ที่เช่ามีลักษณะเฉพาะจนกระทั่งมีผู้เช่าเพียงผู้เดียวที่สามารถใช้สินทรัพย์นั้น โดยไม่จำเป็นต้องนำสินทรัพย์ดังกล่าวมาทำการดัดแปลงที่สำคัญ

นอกจากสถานการณ์ 5 สถานการณ์ที่กล่าวมาแล้ว มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสัญญาเช่า ได้กำหนดข้อบ่งชี้ถึงสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งหรือหลายสถานการณ์รวมกันที่ทำให้สามารถจัดสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงินได้ มีดังต่อไปนี้

1. หากผู้เช่าสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบผลเสียหายที่เกิดกับผู้ให้เช่าเนื่องจากการยกเลิกนั้น

2. ผู้เช่าเป็นผู้ที่ได้รับผลกำไรหรือผลขาดทุนจากการผันผวนของมูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือ (ตัวอย่างเช่น มูลค่ายุติธรรมของมูลค่าคงเหลือที่อยู่ในรูปของค่าเช่าที่ผู้ให้เช่าลดให้

ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนเท่ากับส่วนใดของจำนวนที่ได้รับจากการขายมูลค่าคงเหลือ ณ วันสิ้นสุดสัญญาเช่า)

3. ผู้เช่าสามารถต่อสัญญาเช่าครั้งที่สองด้วยการจ่ายค่าเช่าที่มีจำนวนต่ำกว่าค่าเช่าในตลาดอย่างเป็นนัยสำคัญ

2. สัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating lease)

หมายถึง สัญญาเช่าที่ไม่ใช่สัญญาเช่าการเงินหรืออีกนัยหนึ่ง สัญญาเช่าดำเนินงาน คือสัญญาเช่าที่ไม่ได้มีการโอนความเสี่ยง และผลตอบแทนทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดที่เป็นเจ้าของพึงได้รับจากสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่า แสดงว่าผู้เช่าย่อมไม่ใช่เจ้าของสินทรัพย์ที่เช่านั้น ดังนั้น เนื้อหาของสัญญาเช่าดำเนินงาน คือ การเช่า

การบันทึกรายการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าการเงิน

1. ด้านผู้เช่า

ณ วันที่สัญญาเช่าเริ่มมีผล ผู้เช่าต้องรับรู้สัญญาเช่าการเงินเป็นสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินของผู้เช่าด้วยจำนวนเงินเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า หรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายแล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่าซึ่งพิจารณา ณ วันเริ่มต้นของสัญญาเช่า

อัตราคิดลดในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายคือ อัตราดอกเบี้ยขยายนัยของสัญญาเช่า หากไม่สามารถกำหนดได้ในทางปฏิบัติให้ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมส่วนเพิ่มของผู้เช่าเป็นอัตราคิดลด

ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกของผู้เช่าต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนสินทรัพย์ที่รับรู้ ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกมักเกิดขึ้นเนื่องจากกิจกรรมที่เฉพาะเจาะจงกับการเช่าเช่น การต่อรองและการทำสัญญาเช่า ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับผู้เช่าเพื่อให้ได้สัญญาเช่าต้องรวมเป็นส่วนหนึ่งของจำนวนที่รับรู้เป็นสินทรัพย์ภายใต้สัญญาเช่านั้น

จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายต้องนำมาแยกเป็นค่าใช้จ่ายทางการเงินและส่วนที่จะนำไปลดหนี้สินที่ยังไม่ได้ชำระ ค่าใช้จ่ายทางการเงินต้องปันส่วนให้กับงวดต่าง ๆ ตลอดอายุสัญญาเช่าเพื่อให้อัตราดอกเบี้ยแต่ละงวดเป็นอัตราคงที่สำหรับยอดคงเหลือของหนี้สินที่เหลืออยู่แต่ละงวด การคำนวณดอกเบี้ยใช้วิธีดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective interest method)

นโยบายในการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์เสื่อมสภาพที่เช่าต้องสอดคล้องกับวิธีการคิดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์เสื่อมสภาพซึ่งกิจการเป็นเจ้าของ หากไม่มีความแน่นอนอย่างสมเหตุสมผลที่ผู้เช่า จะเป็นเจ้าของสินทรัพย์เมื่ออายุสัญญาเช่าสิ้นสุดลง ผู้เช่าต้องตัดค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ให้หมดภายในอายุสัญญาเช่าหรืออายุการให้ประโยชน์แล้วแต่อายุใดจะสั้นกว่า

การแสดงรายการในงบการเงิน ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง สัญญาเช่า กำหนดการแสดงรายการในงบการเงินไว้ว่า ผู้เช่าต้องเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการบัญชี เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน ผู้เช่าต้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับสัญญาเช่าการเงินเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. มูลค่าตามบัญชีสุทธิ ณ วันที่ ในงบแสดงฐานะทางการเงินสำหรับสินทรัพย์แต่ละประเภท

2. การกระทบยอด ณ วันที่ในงบแสดงฐานะทางการเงิน ระหว่างจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้นกับมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้น และมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายทั้งสิ้นสำหรับระยะเวลาแต่ละช่วงต่อไปนี้

2.1 ระยะเวลาที่ไม่เกินหนึ่งปี

2.2 ระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี

2.3 ระยะเวลาที่เกินห้าปี

3. ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นที่รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนสำหรับงวด

4. จำนวนเงินขั้นต่ำทั้งสิ้นที่คาดว่าจะได้รับในอนาคตจากการให้เช่าช่วงที่บอกเลิกไม่ได้ ณ วันที่ในงบแสดงฐานะทางการเงิน

5. คำอธิบายโดยทั่วไปของข้อตกลงตามสัญญาเช่าที่มีสาระสำคัญของผู้เช่าซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะรายการดังต่อไปนี้

5.1 เกณฑ์ในการกำหนดจำนวนที่ต้องจ่ายสำหรับค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้น

5.2 เงื่อนไขของการต่ออายุสัญญาเช่า หรือเงื่อนไขของสิทธิเลือกซื้อ และข้อกำหนดให้ปรับราคา หรือปรับอัตราและ

5.3 ข้อจำกัดที่กำหนดไว้ในสัญญาเช่า เช่น ข้อจำกัดเกี่ยวกับเงินปันผล การก่อหนี้เพิ่มเติม และการทำสัญญาเช่าอื่นเพิ่มเติม

2. ด้านผู้ให้เช่า

ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสัญญาเช่าได้กำหนดให้ผู้ให้เช่าต้องรับรู้สินทรัพย์ ภายใต้สัญญาเช่าการเงินเป็นลูกหนี้ในงบแสดงฐานะทางการเงินด้วยจำนวนที่เท่ากับเงินลงทุนสุทธิในสัญญาเช่า

ภายใต้สัญญาเช่าทางการเงิน ผู้ให้เช่าโอนความเสี่ยงและประโยชน์ของความเป็นเจ้าของทั้งหมด หรือเกือบทั้งหมดให้แก่ผู้เช่า ดังนั้น ผู้ให้เช่าจึงถือว่าลูกหนี้สัญญาเช่าคือสินทรัพย์ที่จะทำให้ผู้ให้เช่าได้รับเงินต้นพร้อมกับรายได้ทางการเงิน เพื่อชดเชยและตอบแทนผู้ให้เช่าสำหรับการลงทุนและบริการที่ให้

การแสดงรายการด้านผู้ให้เช่าในงบการเงิน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสัญญาเช่า กำหนดให้ผู้ให้เช่าต้องเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 7 เรื่องการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน และผู้ให้เช่าต้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับสัญญาเช่าการเงินเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. การกระหนดยอด ณ วันที่ในงบแสดงฐานะทางการเงิน ระหว่างผลรวมของเงินลงทุนขั้นต้นทั้งสิ้นตามสัญญาเช่ากับมูลค่าปัจจุบันของเงินขั้นต้นค่าที่ลูกหนี้ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า นอกจากนั้น ณ วันที่ในงบแสดงฐานะทางการเงินกิจการต้องเปิดเผยผลรวมของเงินลงทุนขั้นต้นตามสัญญาเช่า และมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต้นค่าที่ลูกหนี้ต้องจ่ายตามสัญญาเช่า สำหรับระยะเวลาแต่ละช่วงต่อไปนี้

- 1.1 ระยะเวลาที่ไม่เกินหนึ่งปี
- 1.2 ระยะเวลาที่เกินหนึ่งปีแต่ไม่เกินห้าปี
- 1.3 ระยะเวลาที่เกินห้าปี

2. รายได้ทางการเงินรอการรับรู้

3. มูลค่าคงเหลือที่ไม่ได้รับการประกัน ซึ่งรวมอยู่ในผลประโยชน์ของผู้ให้เช่า

4. ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของจำนวนเงินขั้นต้นค่าที่ลูกหนี้ต้องจ่ายตามสัญญาเช่าที่คาดว่าจะเก็บไม่ได้

5. ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นที่รับรู้เป็นรายได้สำหรับงวด

6. คำอธิบายโดยทั่วไปของข้อตกลงที่สำคัญตามสัญญาเช่าของผู้ให้เช่า

การบันทึกรายการบัญชีสำหรับสัญญาเช่าดำเนินงาน

1. ด้านผู้เช่า

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสัญญาเช่า กำหนดไว้ว่าผู้เช่าต้องรับรู้จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน ตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากนี้จะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งแสดงถึงประโยชน์ที่ผู้เช่าได้รับในช่วงเวลาจำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงาน (ซึ่งไม่รวมต้นทุนในการให้บริการ เช่นค่าเบี้ยประกันภัยและค่าบำรุงรักษา) ต้องรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุนตามวิธีเส้นตรง นอกจากนี้จะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประโยชน์ที่ผู้เช่าได้รับในช่วงเวลาแม้ว่าการจ่ายเงินจะไม่เป็นไปตามเกณฑ์นั้น

2. ด้านผู้ให้เช่า

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสัญญาเช่า กำหนดไว้ว่า

1. ผู้ให้เช่าต้องแสดงสินทรัพย์ที่อยู่ภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงาน ในงบแสดงฐานะทางการเงินตามลักษณะของสินทรัพย์
 2. ผู้ให้เช่าต้องรับรู้รายได้จากสัญญาเช่าดำเนินงานในงบกำไรขาดทุนตามเกณฑ์เส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากนี้จะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งแสดงถึงรูปแบบของการได้รับประโยชน์ที่ลดลงจากสินทรัพย์ให้เช่า
 3. ผู้ให้เช่าต้องรับรู้ต้นทุน (ซึ่งรวมถึงค่าเสื่อมราคา) ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการได้รับรายได้ค่าเช่าเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงวด และรับรู้รายได้ค่าเช่า (ไม่รวมเงินรับจากการให้บริการ เช่น การประกันภัย และการบำรุงรักษา) ในงบกำไรขาดทุน ตามเกณฑ์เส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่าแม้ว่าการรับเงินไม่เป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าว เว้นแต่จะมีเกณฑ์ที่เป็นระบบอย่างอื่นที่ดีกว่าซึ่งแสดงถึงรูปแบบของการได้รับประโยชน์ที่ลดลงจากสินทรัพย์ให้เช่า
 - 3.1 ค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ผู้ให้เช่าต้องบันทึกโดยใช้เกณฑ์ที่สอดคล้องกับนโยบายการคิดค่าเสื่อมราคาตามปกติของสินทรัพย์ที่คล้ายคลึงของผู้ให้เช่า
 - 3.2 ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกของผู้ให้เช่าที่เกิดขึ้นในการต่อรอง หรือการทำสัญญาเช่าดำเนินงานจะรวมเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เช่า และจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตลอดอายุสัญญาเช่าตามเกณฑ์เช่นเดียวกับการรับรู้รายได้จากสัญญาเช่า
 - 3.3 ผู้ให้เช่าที่เป็นผู้ผลิต หรือผู้แทนจำหน่าย เมื่อได้มีการทำสัญญาเช่าดำเนินงาน ต้องไม่รับรู้เป็นกำไรจากการขาย เนื่องจากการทำสัญญาเช่านั้นไม่ถือว่าเป็นการขาย การแสดงรายการ และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินสำหรับสัญญาเช่าดำเนินงาน
- มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสัญญาเช่า กำหนดให้ผู้ให้เช่าต้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับสัญญาเช่าดำเนินงานเพิ่มเติมดังต่อไปนี้
1. จำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตทั้งสิ้น ภายใต้สัญญาเช่าดำเนินงานที่บอกเลิกไม่ได้ โดยแสดงจำนวนรวมสำหรับระยะเวลาแต่ละช่วงดังต่อไปนี้
 - 1.1 ระยะเวลาที่ไม่เกินหนึ่งปี
 - 1.2 ระยะเวลาที่เกินหนึ่งปี แต่ไม่เกินห้าปี
 - 1.3 ระยะเวลาที่เกินห้าปี
 2. ค่าเช่าที่อาจเกิดขึ้นที่รับรู้เป็นรายได้สำหรับงวด
 3. คำอธิบายโดยทั่วไปของข้อตกลงที่สัญญาตามสัญญาเช่าสำหรับผู้ให้เช่า

ร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ xx สัญญาเช่า

สัญญาเช่าถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สำคัญของหลาย ๆ กิจการ เนื่องจากการจัดหาสินทรัพย์พร้อมกับการจัดหาเงิน และทำให้ลดความเสี่ยงของการเป็นเจ้าของสินทรัพย์ลง การบันทึกธุรกรรมเกี่ยวกับสัญญาเช่า จะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจถึงภาพที่ถูกต้องของกิจการ โดยที่หลักการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าในปัจจุบัน ทั้งด้านผู้เช่าและผู้ให้เช่าได้แบ่งสัญญาเช่าออกเป็น 2 แบบคือสัญญาเช่าการเงิน และสัญญาเช่าดำเนินงาน ที่ได้รับการวิจาร์ณเกี่ยวกับความเหมาะสมของการนำเสนอข้อมูลอย่างเที่ยงธรรมเป็นอย่างมาก การวิจาร์ณดังกล่าวส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีในครั้งนี้ ซึ่งทั้ง IASB และ FASB ได้ร่วมกันพัฒนาร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ซึ่งร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบัญชีทั้งด้านผู้เช่าและผู้ให้เช่า (IFRS Foundation, 2012)

ประเด็นหลักของมาตรฐานการบัญชี

ด้านผู้เช่า

หลักการสำคัญของการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ คือ กิจการผู้เช่าจะต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า เกือบทุกสัญญา โดยสัญญาที่อาจไม่ก่อให้เกิดการรับรู้สินทรัพย์ (สิทธิการใช้สินทรัพย์) และหนี้สิน จะเป็นสัญญาเช่าที่อายุสัญญาที่เป็นไปได้ไม่เกิน 1 ปี

สำหรับสัญญาเช่าที่ไม่ใช่ข้อสังหาริมทรัพย์ (เช่น อุปกรณ์ อากาศยาน รถยนต์ ฯลฯ) จะถือว่าเป็นสัญญาเช่าแบบ “Type A” หรือที่แสดงตามรูปที่ 2-1 เป็น Interest Expense & Amortization – I&A Model ซึ่งผู้เช่าจะต้องรับรู้รายการดังต่อไปนี้

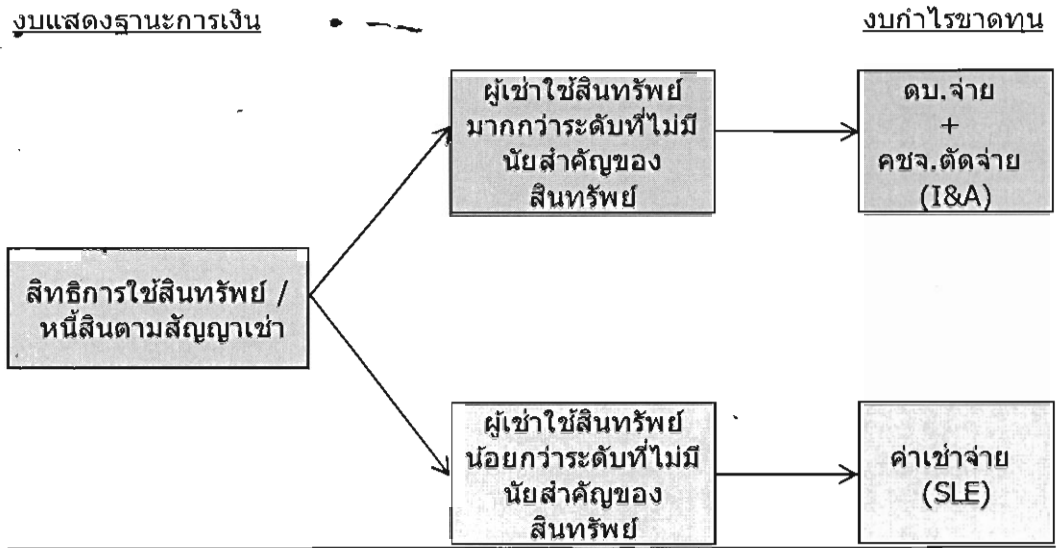
1. รับรู้ “สิทธิการใช้สินทรัพย์” และรับรู้ “หนี้สินตามสัญญาเช่า” ซึ่งวัดค่าเริ่มต้นโดยใช้มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่า และ

2. แยกแสดงค่าใช้จ่ายสองรายการในงบกำไรขาดทุนรับรู้ดอกเบี้ยจ่ายที่คำนวณจาก “หนี้สินตามสัญญาเช่า” ตลอดจนรับรู้ค่าตัดจำหน่ายสิทธิการใช้สินทรัพย์

สำหรับสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ส่วนใหญ่ (ที่ดิน หรืออาคาร หรือส่วนหนึ่งของอาคาร) ผู้เช่าจะถือว่าเป็นสัญญาเช่า “Type B” หรือที่แสดงตามรูปที่ 2-1 เป็น Single Lease Expense – SLE Model ซึ่งจะต้องรับรู้รายการดังต่อไปนี้

1. รับรู้ “สิทธิการใช้สินทรัพย์” และรับรู้ “หนี้สินตามสัญญาเช่า” ซึ่งวัดค่าเริ่มต้นโดยใช้มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่า และ

2. ตัดจำหน่ายสิทธิการใช้สินทรัพย์ด้วยผลต่างระหว่างค่าเช่ากับดอกเบี้ย (ตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง) และนำเสนอค่าเช่าเป็นค่าใช้จ่ายเพียงบรรทัดเดียวในงบกำไรขาดทุน

ภาพที่ 2-1 การจำแนกประเภทของสัญญาเช่าด้านของผู้เช่า

ตัวอย่างที่ 1 การบัญชีสัญญาเช่า Type A ด้านผู้เช่า

ข้อมูลต่อไปนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่บริษัท A จำกัด เป็นผู้เช่า ให้แสดงรายการที่กิจการต้องนำเสนอในงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนตลอดสัญญาเช่า

มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์	10,000	บาท
สัญญาเช่า	5	ปี
อายุของสินทรัพย์	10	ปี
ค่าเช่าต่อปี	1,585	บาท
อัตราดอกเบี้ยตามนัย	7%	
ไม่มีดท. ทางตรงเมื่อเริ่มแรก		
PV ของสัญญาเช่า	6,500	บาท

จากตัวอย่างที่ 1 การทำสัญญาเช่าดังกล่าวถือเป็นสัญญาเช่าที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์ที่เช่า “เกินกว่าระดับที่ไม่มีนัยสำคัญ” ซึ่งผู้เช่าจะต้อง

1. รับรู้ “สิทธิการใช้สินทรัพย์” และรับรู้ “หนี้สินตามสัญญาเช่า” ซึ่งวัดค่าเริ่มต้นโดยใช้มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่า และ

2. แยกแสดงค่าใช้จ่ายสองรายการในงบกำไรขาดทุนรับรู้ดอกเบี้ยจ่ายที่คำนวณจาก “หนี้สินตามสัญญาเช่า” ตลอดจนรับรู้ค่าตัดจำหน่ายสิทธิการใช้สินทรัพย์ ดังการคำนวณต่อไปนี้

ตารางที่ 2-1 การตัดบัญชีหนี้สินตามสัญญาเช่า และการรับรู้ดอกเบี้ยจ่าย

ปี	จ่ายค่าเช่า	ดอกเบี้ย	ตัดเงินต้น	เงินต้นคงเหลือ
0				6,500
1	1,585	455	1,130	5,370
2	1,585	376	1,209	4,160
3	1,585	291	1,294	2,866
4	1,585	201	1,385	1,482
5	1,585	104	1,482	0

ตารางที่ 2-2 การตัดจ่ายสิทธิการใช้สินทรัพย์

ปี	ตัดจ่าย	ROU asset
0		6,500
1	1,300	5,200
2	1,300	3,900
3	1,300	2,600
4	1,300	1,300
5	1,300	-

โดยผู้เช่าจะนำเสนอสิทธิการใช้สินทรัพย์สุทธิจากค่าตัดจำหน่าย (ตามตัวอย่างนี้ตัดจำหน่ายตามวิธีเส้นตรง) ในงบแสดงฐานะการเงิน และรับรู้หนี้สินตามสัญญาเช่าสุทธิที่ตัดจำหน่ายตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง โดยค่าใช้จ่ายที่แสดงในงบกำไรขาดทุนจะประกอบด้วย สิทธิการใช้สินทรัพย์ตัดจ่าย และดอกเบี้ยจ่าย ดังแสดงในตารางที่ 2-3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2-3 การนำเสนองบการเงินสำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า

ปี	0	1	2	3	4	5
งบแสดงฐานะการเงิน						
สิทธิการใช้สินทรัพย์	6,500	5,200	3,900	2,600	1,300	0
หนี้สินตามสัญญาเช่า	(6,500)	(5,370)	(4,160)	(2,866)	(1,482)	(0)
งบกำไรขาดทุน						
คชจ.ตัดจ่าย		1,300	1,300	1,300	1,300	1,300
ดอกเบี้ยจ่าย		455	376	291	201	104
รวมค่าใช้จ่ายจากสัญญาเช่า		1,755	1,676	1,591	1,501	1,404

ตัวอย่างที่ 2 การบัญชีสัญญาเช่า Type B ด้านผู้เช่า

ข้อมูลต่อไปนี้เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่าที่บริษัทบี จำกัด เป็นผู้เช่า ให้แสดงรายการเกี่ยวกับสัญญาเช่าในงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตลอดระยะเวลาตามสัญญาเช่า

มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์	10,000 บาท
สัญญาเช่า	3 ปี
อายุของสินทรัพย์	30 ปี
ค่าเช่าต่อปี	686 บาท
อัตราดอกเบี้ยตามนัย	7%
ไม่มีคท. ทางตรงเมื่อเริ่มแรก	
PV ของสัญญาเช่า	1,800 บาท

จากตัวอย่างที่ 2 สัญญาเช่าข้างต้น ถือเป็นสัญญาเช่าที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจไม่เกิน “ระดับที่ไม่มีนัยสำคัญของสินทรัพย์ตามสัญญาเช่า” จึงต้องบันทึกแสดงสิทธิการใช้สินทรัพย์ และหนี้สินตามสัญญาเช่าในงบแสดงฐานะการเงิน โดยที่หนี้สินตามสัญญาเช่าจะถูกตัดจ่ายตลอดอายุสัญญาตามอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ในขณะที่สิทธิการใช้สินทรัพย์จะถูกตัดบัญชีเท่ากับผลต่างระหว่างค่าเช่าที่จ่ายกับดอกเบี้ยจ่าย (ที่ถูกคำนวณตามวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง) ซึ่งในงบ

กำไรขาดทุนนั้นจะรับรู้ค่าใช้จ่ายในแต่ละงวดเท่ากับ “ค่าเช่าจ่ายต่องวด” ดังการแสดงรายการต่อไปนี

ตารางที่ 2-4 การตัดบัญชีหนี้สินตามสัญญาเช่า

ปี	จ่ายค่าเช่า	ดอกเบี้ย	ตัดเงินต้น	เงินต้นคงเหลือ
0				1,800
1	686	126	560	1,240
2	686	87	599	641
3	686	45	641	-

ตารางที่ 2-5 การนำเสนองบการเงินสำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า

ปี	0	1	2	3
งบแสดงฐานะการเงิน				
สิทธิการใช้สินทรัพย์	1,800	1,240	641	(0)
หนี้สินตามสัญญาเช่า	(1,800)	(1,240)	(641)	0
งบกำไรขาดทุน				
คชจ.ตัดจ่าย		560	599	641
ดอกเบี้ยจ่าย		126	87	45
รวมค่าใช้จ่ายจากสัญญาเช่า		686	686	686

ด้านผู้ให้เช่า

ในขณะที่ด้านผู้ให้เช่าจะต้องจัดประเภทสัญญาเช่าเป็น 2 ประเภทเช่นกัน โดยสัญญาเช่าประเภท “Type A” ที่เป็นการเช่าสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สังหาริมทรัพย์ ผู้ให้เช่าจะต้องทำต่อไปนี้

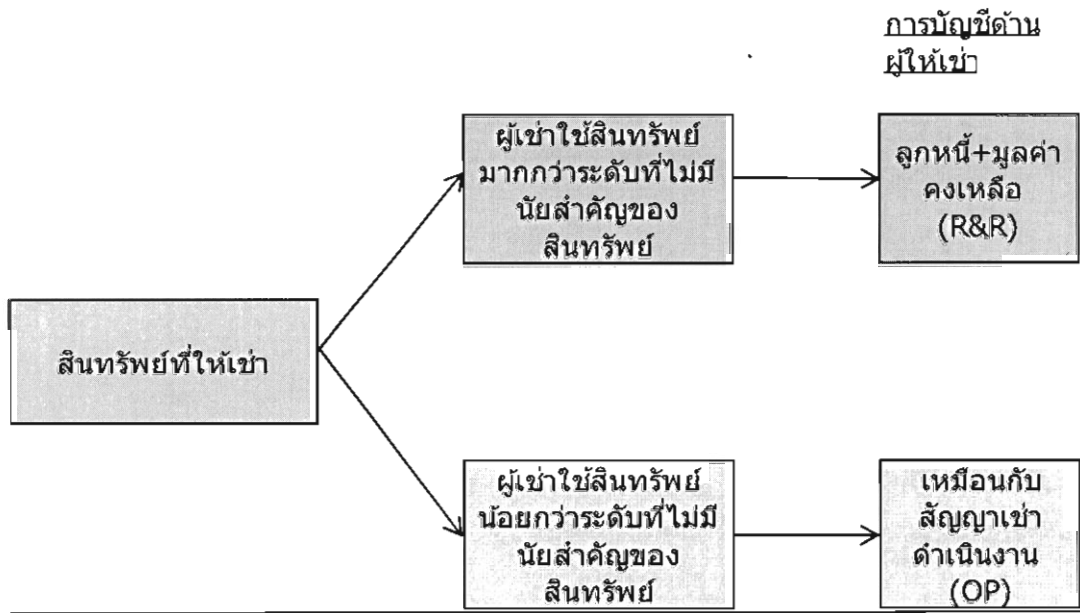
1. ตัดบัญชีสินทรัพย์ที่ให้เช่า และรับรู้ “ลูกหนี้ตามสัญญาเช่า” และรับรู้ “มูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์” แทน
2. รับรู้ดอกเบี้ยรับที่คำนวณจาก “ลูกหนี้ตามสัญญาเช่า” และ “มูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์” ตลอดสัญญาเช่า และ

3 4 7 7 6 0

3. รับรู้กำไรขั้นต้นที่แท้จริงซึ่งกับทำสัญญาเช่า ณ วันที่ทำสัญญาเช่า (มีความหมายไม่ต่างจากกำไรจากการขาย)

ส่วนสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ส่วนใหญ่ นั้น จะถือเป็นสัญญาเช่า “Type B” ซึ่งจะถือปฏิบัติเหมือนกับสัญญาเช่าดำเนินงานในปัจจุบัน โดยที่ผู้ให้เช่าจะต้อง

1. รับรู้สินทรัพย์ตามสัญญาเช่าเป็นสินทรัพย์ของตนเองเหมือนเดิม
2. รับรู้รายได้จากสัญญาเช่าตลอดอายุสัญญา (ปกติคือวิธีเส้นตรง)

ภาพที่ 2-2 การจำแนกประเภทของสัญญาเช่าด้านของผู้ให้เช่า

ตัวอย่างที่ 1 การบัญชีสัญญาเช่าด้านผู้ให้เช่า กรณีสัญญาเช่าแบบ Type A

ต่อไปนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาเช่ารายการหนึ่ง ที่บริษัท ก จำกัด เป็นผู้ให้เช่า ให้แสดงรายการเกี่ยวกับสัญญาเช่าในงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จตลอดระยะเวลาตามสัญญาเช่า

มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่เช่า	1,000
มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ที่เช่า	950
ระยะเวลาสัญญาเช่า	3 ปี

มูลค่าคงเหลือ (ยังไม่คิดลด)	500
มูลค่าคงเหลือ (มูลค่าปัจจุบัน)	420
ค่าเช่าต่อปี	217
อัตราดอกเบี้ยตามนัย	6.0%
ค่าใช้จ่ายทางตรง	ไม่มี
มูลค่าปัจจุบันของสัญญาเช่า(ลูกหนี้)	580

จากตัวอย่างที่ 3 สัญญาเช่าดังกล่าวถือเป็นสัญญาเช่าที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจจากสินทรัพย์ตามสัญญาเช่า “มากกว่าระดับที่ไม่มีนัยสำคัญ” ซึ่งกิจการผู้ให้เช่าจะต้องรับรู้

1. ด้บัญญัติสินทรัพย์ที่ให้เช่า และรับรู้ “ลูกหนี้ตามสัญญาเช่า” และรับรู้ “มูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์” แทน
2. รับรู้ดอกเบี้ยรับที่คำนวณจาก “ลูกหนี้ตามสัญญาเช่า” และ “มูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์” ตลอดสัญญาเช่า และ
3. รับรู้กำไรขั้นต้นที่เกี่ยวข้องกับทำสัญญาเช่า ณ วันที่ทำสัญญาเช่า (มีความหมายไม่ต่างจากกำไรจากการขาย) ดังการคำนวณต่อไปนี้

กำไรจากการขายรวม (1,000 - 950)	50
กำไรจากการ โอนสิทธิการใช้สินทรัพย์ (580 / 1,000 x 50)	29
กำไรที่ยังไม่รับรู้ที่เกี่ยวข้องกับมูลค่า คงเหลือ (50 - 29)	21

ตารางที่ 2-6 การตัดบัญชีลูกหนี้ตามสัญญาเช่า

ปี	เงินสดรับ	ตัดดอกเบี้ย	ตัดต้น	ลูกหนี้คงเหลือ
0				580
1	217	35	182	398
2	217	24	193	205
3	217	12	205	-

ตารางที่ 2-7 การคำนวณมูลค่าตามบัญชีของมูลค่าคงเหลือ

ปี	เงินสดรับ	ดอกเบี้ยรับ	เพิ่มขึ้น	มูลค่าคงเหลือ
0				420
1	-	25	25	445
2	-	27	27	472
3	-	28	28	500

โดยผู้ให้เช่าต้องนำเสนองบการเงินในแต่ละปีตามตารางที่ 2-8 โดยผลรวมของลูกหนี้ตามสัญญาเช่าและมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์ที่ให้เช่าจะถูกแสดงมูลค่าเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ (1,000 บาท) และในส่วนของงบกำไรขาดทุน กิจการจะรับรู้กำไรจากการขายเท่ากับสัดส่วนของลูกหนี้ตามสัญญาเช่า ตลอดจนรับรู้ดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าเป็นรายได้ซึ่งคำนวณจากดอกเบี้ยรับจากลูกหนี้และดอกเบี้ยรับจากมูลค่าคงเหลือ

ตารางที่ 2-8 การนำเสนองบการเงินสำหรับรายการที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า

ปี	0	1	2	3
งบแสดงฐานะการเงิน				
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่า	580	398	205	(0)
มูลค่าคงเหลือ	420	445	472	500
งบกำไรขาดทุน				
กำไรจากการขาย	29			
ดอกเบี้ยรับจากลูกหนี้		35	24	12
ดอกเบี้ยรับจากมูลค่าคงเหลือ		25	27	28
รวมรายได้จากสัญญาเช่า	29	60	51	41

การปฏิบัติในช่วงเปลี่ยนแปลง

1. ทั้งผู้เช่าและผู้ให้เช่าต้องรับรู้และวัดมูลค่าสัญญาเช่าทุกรายการ (ที่เกิน 12 เดือน) ที่ยังคงค้างในวันที่บังคับใช้ร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ และปรับงบการเงินที่นำมาเปรียบเทียบกับ
2. ทั้งผู้เช่าและผู้ให้เช่าต้องประเมินการจัดประเภทสัญญาเช่าทุกสัญญา โดยนำหลักฐานและข้อบ่งชี้ต่าง ๆ มาใช้ในการจัดประเภท
3. อนุญาตให้ใช้ทั้ง modified retrospective และ full retrospective
4. สัญญาเช่าที่ยังคงค้างอยู่ ณ วันที่ ร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้บังคับใช้จะต้องปรับใช้ตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ทุกรายการ
5. ไม่มีข้อผ่อนปรนสำหรับสัญญาเช่านานกว่า 1 ปีที่อายุเหลือไม่ถึง 12 เดือน (เช่น สัญญาเช่า 5 ปี แต่มีอายุสัญญาเหลือ 8 เดือน ก็ต้องรับรู้หนี้สิน และสิทธิการใช้สินทรัพย์ ไม่อนุญาตให้ถือเป็นสัญญาเช่าระยะสั้น)

วิธีการปรับเปลี่ยนนโยบายบัญชี

1. Full retrospective approach จะถือเป็นการเปลี่ยนนโยบายบัญชี โดยการปรับกับกำไรสะสม

2. Modified retrospective approach

2.1 สัญญาเช่าการเงินที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นสัญญาเช่าการเงิน สัญญาเช่าการเงินโดยตรง หรือ sale type leases ไม่ต้องปรับปรุงย้อนหลังรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินของสัญญาที่ค้าง ผู้เช่าและผู้ให้เช่าใช้มูลค่าคงเหลือ ณ งวดบัญชีแรกในงบการเงินเปรียบเทียบเป็นตัวตั้งต้น หลังจากนั้นให้วัดมูลค่าหนี้สินตามสัญญาเช่า และสิทธิการใช้สินทรัพย์ตามแนวทาง Type A และ Type B

2.2 สัญญาเช่าดำเนินงานที่คงเหลืออยู่

2.2.1 ในกรณีที่ตีความว่าสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาแบบ Type A ให้รับรู้หนี้สินและสิทธิการใช้สินทรัพย์ ผลต่างของมูลค่าทั้งสองรายการให้รับรู้ในกำไรสะสม ณ วันที่เริ่มปรับใช้ร่างมาตรฐานการบัญชี ดังนี้

2.2.1.1 หนี้สินตามสัญญาเช่า ให้วัดมูลค่าโดยใช้ PV ของค่าเช่าคงเหลือตามสัญญา โดยใช้อัตราคิดลด ณ วันที่ปรับใช้

2.2.1.2 สิทธิการใช้สินทรัพย์ ให้คำนวณหาค่าเช่าเฉลี่ย ณ วันที่ปรับใช้ร่างมาตรฐานการบัญชี โดยสมมติว่ากิจการต้องจ่ายค่าเช่าเฉลี่ยดังกล่าวตลอดสัญญาเช่า ให้คำนวณหามูลค่าปัจจุบันของเงินที่ต้องจ่าย โดยใช้อัตราคิดลดที่เหมาะสม ณ วันที่ปรับใช้ร่างมาตรฐานการบัญชี

2.2.2 ในกรณีที่ตีความว่าสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาแบบ Type B ให้คำนวณหาหนี้สินตามสัญญาเช่าตามวิธีใน Type A โดยให้ถือว่าสิทธิการใช้สินทรัพย์มีมูลค่าเท่ากับหนี้สินตามสัญญาเช่า

การวิเคราะห์เปรียบเทียบของสัญญาเช่าทางการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงาน ผลกระทบต่องบการเงิน ที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงิน

White (2003) กล่าวถึงสิ่งที่ผู้บริหารเลือกที่จะทำสัญญาเช่ามากกว่าการกู้ยืมเงินเพื่อมาซื้อสินทรัพย์ มีแรงจูงใจ ดังนี้

1. เป็นกลยุทธ์ทางการลงทุน และเพื่อวัตถุประสงค์การจัดโครงสร้างเงินลงทุน โดยเปรียบเทียบต้นทุนของสัญญาเช่าระยะยาว และการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อสินทรัพย์ เพื่อประโยชน์ทางด้านภาษี และประโยชน์จากการรับรู้ในงบการเงิน
2. แรงจูงใจอีกอย่างหนึ่งที่กิจการเลือกทำสัญญาเช่ามากกว่าการกู้เงินมาซื้อสินทรัพย์ คือ หลีกเลี่ยงการรับรู้หนี้สิน และสินทรัพย์ ทางด้านผู้เช่าในงบการเงิน
3. สัญญาเช่าดำเนินงาน อนุญาตให้ผู้เช่าไม่ต้องรับรู้สินทรัพย์ และรายงานความสามารถในการทำกำไรที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นการแสดงถึงควมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ดี
4. การใช้สัญญาเช่าดำเนินงานอย่างกว้างขวางนั้น ต้องให้ความระมัดระวังในการประเมินและวิเคราะห์งบการเงิน ต้องมีการปรับปรุงงบการเงิน และ leverage, coverage และอัตราส่วนของกำไรที่มีผลกระทบจากสัญญาเช่าดำเนินงาน

การเปรียบเทียบผลกระทบของสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงานที่มีต่องบแสดงฐานะการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน

1. สัญญาเช่าการเงิน สินทรัพย์เพิ่ม กำไรต่อสินทรัพย์ลดลง ทำให้ ROA ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับสัญญาเช่าดำเนินงาน
2. สัญญาเช่าดำเนินงาน อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำไปเมื่อเทียบกับสัญญาเช่าการเงิน
3. สัญญาเช่าการเงิน Working Capital ลดลง และหนี้สินต่อทุน (Debt to equity) และ Leverage Ratio อื่น ๆ จะสูงกว่าสัญญาเช่าดำเนินงาน

ผลกระทบต่องบกำไรขาดทุน

1. กำไรจากสัญญาเช่าดำเนินงานจะไม่เปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากสัญญาเช่าดำเนินงานจะบันทึกค่าเช่าเท่ากันทุก ๆ ปี
2. กำไรจากสัญญาเช่าทางการเงิน จะเพิ่มขึ้น ถ้าคิดค่าเสื่อมราคาแบบเส้นตรง ดอกเบี้ยจ่ายจะลดลงอันเนื่องมาจากเงินต้นลดลง

ผลกระทบต่อบรรษัทการเงินสด

1. สัญญาเช่าทางการเงินมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานดีกว่าสัญญาเช่าดำเนินงาน เพราะว่าสัญญาเช่าทางการเงินมีดอกเบี้ยจ่ายที่อยู่ในงบกระแสเงินสดต่ำกว่าค่าเช่าจ่ายจากสัญญาเช่าดำเนินงาน

2. สัญญาเช่าดำเนินงานมีกระแสเงินสดทางการเงินดีกว่าสัญญาเช่าทางการเงิน เพราะสัญญาเช่าทางการเงินมีเงินต้นจากการทำสัญญาจัดอยู่ในประเภทกระแสเงินสดทางการเงิน

จากการเปรียบเทียบผลกระทบของสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงานที่มีต่อบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินนั้น สามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับ สัญญาเช่า ต่อบริษัทที่มีการรับรู้รายการตามสัญญาเช่าดำเนินงาน เนื่องจากวิธีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับนี้ ได้กำหนดให้มีการรับรู้รายการสัญญาเช่าเกือบทุกสัญญาในลักษณะที่คล้ายกับวิธีการปฏิบัติตามสัญญาเช่าการเงิน จึงทำให้บริษัทที่มีการรับรู้รายการตามสัญญาเช่าดำเนินงาน จะต้องเปลี่ยนมารับรู้รายการในลักษณะที่คล้ายกับการรับรู้รายการตามสัญญาเช่าการเงิน ดังนั้นผลกระทบต่อบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี เกี่ยวกับสัญญาเช่า ก็ย่อมมีผลกระทบที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเปรียบเทียบผลกระทบต่อบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินระหว่างสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Weili (2006) ได้ศึกษาถึงกิจกรรมนอกงบดุล โดยใช้หลักฐานจากสัญญาเช่าดำเนินงานจากการศึกษาพบว่าสัญญาเช่าดำเนินงานถ้าบริษัทมีการทำสัญญาเช่าดำเนินงานเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้กำไรในอนาคตลดลง ทำให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และการอนุญาตให้แสดงสัญญาเช่าดำเนินงานก่อให้เกิดประโยชน์ในอนาคต คือไม่ต้องบันทึกสินทรัพย์ในงบดุล และประโยชน์ของภาระผูกพันในอนาคตคือ ไม่ต้องเปิดเผยหนี้สินในงบดุล การเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงาน หลังจากมีการควบคุมกำไรปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่า กำไรในปีต่อ ๆ ไป และรายการนอกงบดุลที่มีจำนวนมากจะทำให้กำไรในอนาคตต่ำลง ผลการทดสอบยังแสดงให้เห็นว่า นักลงทุนไม่สามารถประมาณการมูลค่ารายการนอกงบดุลได้อย่างถูกต้อง ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์ในการลงทุนในระยะสั้นและระยะยาวที่ใช้ในการวัดมูลค่านี้ก่อให้เกิดผลตอบแทนผิดปกติกจากการลงทุน

สมศักดิ์ ศรีชัยธำรง (2549) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการเลือกวิธีการบัญชีของสัญญาเช่าระยะยาว ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน

ปีพ.ศ.:2548 สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วย อัตราส่วนการก่อหนี้ที่วัดจากอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อทุน และต้นทุนทางการเงินเมื่อวัดจากขนาดสินทรัพย์รวมกับอัตรากำไรเงินได้ที่แท้จริง พบว่า อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเลือกวิธีการบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงานของผู้บริหาร ส่วนขนาดสินทรัพย์รวมและอัตรากำไรเงินได้ที่แท้จริงไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกวิธีการบัญชีของสัญญาเช่าระยะยาวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมฤทัย ต่อรุ่งเรืองกิจ (2550) ได้ศึกษาถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นเช่าทางการเงิน ที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงิน โดยศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2548 และได้กล่าวถึงประโยชน์ที่บริษัทส่วนใหญ่เลือกทำสัญญาเช่าระยะยาวมากขึ้น เนื่องจากผู้บริหารมีแนวทางในการวางกลยุทธ์การลงทุนเพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดโครงสร้างของกิจการ และได้ประโยชน์ทางด้านภาษีและได้รับประโยชน์จากการรับรู้รายการในงบการเงิน และการทำสัญญาเช่าระยะยาว ทำให้กิจการสามารถทำการบิดเบือนข้อเท็จจริงด้วยการซ่อนหนี้สินที่มีอยู่ซึ่งเรียกว่า รายการนอกงบดุล ซึ่งทำให้งบการเงินไม่แสดงสถานภาพที่แท้จริงทางเศรษฐกิจของกิจการและเป็นผลทำให้การตัดสินใจของนักลงทุนผิดพลาด จากการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นสัญญาเช่าทางการเงินจะมีผลกระทบต่ออัตรากำไรจากการดำเนินงาน และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นสูงขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนสัญญาเช่าดำเนินงาน ไปเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้น ไม่ต้องบันทึกค่าเช่าไว้ในงบกำไรขาดทุนทำให้กำไรสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นช่วงแรก ๆ ของสัญญาหรือช่วงปีหลังของสัญญา แต่ทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนจากทุนที่ใช้ลดลง อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย ต่ำลงอย่างมาก เนื่องจากหลังจากมีการปรับปรุงแล้วทำให้แสดงถึงการต้องบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินไว้ในงบดุล และทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตรานี้สินจากการกู้ยืมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก็สูงขึ้นเช่นกัน

เฉลิมวรรณ ธีรชนเศ (2551) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบริษัทในการจัดทำประเภทสัญญาเช่าระยะยาว โดยศึกษาข้อมูลจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2549 และได้พบว่า ขนาดของกิจการและประเภทสินทรัพย์ มีอิทธิพลต่อบริษัทในการจัดทำประเภทสัญญาเช่าระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนประเภทอุตสาหกรรมไม่มีอิทธิพลต่อบริษัทในการจัดประเภทสัญญาเช่าระยะยาว

ธราวัน เพชรเจริญ (2554) ได้ศึกษาความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาผลกระทบของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ผลกระทบของอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม และ

ผลกระทบของอัตราส่วนงานเงินเท่าของกำไรต่อดอกเบี้ยจ่ายที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากงบการเงินระหว่างปี พ.ศ. 2550-2554 จำนวน 348 บริษัท พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนจำนวนเท่าของกำไรต่อดอกเบี้ยจ่ายมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 แสดงว่านักลงทุนจะมีการตอบสนองต่อข่าวที่ประกาศและนำข้อมูลการประกาศเกี่ยวกับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม และจำนวนเท่าของกำไรต่อดอกเบี้ยจ่ายดังกล่าวไปประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์

Equipment Leasing & Finance Foundation (2011) ได้วิจัยเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าให้เป็นไปตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับใหม่ ได้มีการการศึกษาถึงผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาเฉพาะบริษัทที่มีการเปิดเผยภาระผูกพันเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงานทางด้านผู้เช่าในหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับงบปี 2553 ว่าถ้าต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าให้เป็นไปตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ แล้วจะส่งผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างไร โดยคำนวณหาผลกระทบดังนี้

$$\text{ผลกระทบที่มีต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = (\text{ค่าเช่ารายปี} - \text{ดอกเบี้ยจ่าย} - \text{ค่าใช้จ่ายตัดจ่าย}) * (1 - \text{Tax rate})$$

หลังจากการคำนวณหาผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าได้แล้ว ก็นำผลกระทบต่าง ๆ ที่ได้ไปปรับกับงบการเงินเดิมของปี 2553 เพื่อให้ได้งบการเงินใหม่หลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เพื่อจะทำการเปรียบเทียบงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ก่อน และ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ตามงานวิจัยต่างประเทศนี้ จะประกอบไปด้วย

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) = D/E
2. อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin) = NPM
3. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) = GPM
4. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคา (EBITDA Margin) = %EBITDA
5. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย (EBIT Margin) = %EBIT
6. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets) = ROA

จากผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนทางการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศสหรัฐอเมริกาตามงานวิจัยนี้ สรุปได้ว่าอัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบในทางลบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ค่อนข้างมาก ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งในแต่ละอุตสาหกรรมจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอายุของสัญญาเช่าและมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่ต้องนำมาปรับปรุง ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมการค้า (Retail trade) รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมขนส่ง (Transportation and warehousing) นอกจากนี้งานวิจัยยังพบอีกว่า ในช่วงปีแรกของการเริ่มปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ จะเป็นปีที่บริษัทจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีต่ออัตราส่วนทางการเงินมากที่สุด

สรุปแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการปฏิบัติทางการบัญชี สำหรับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 เรื่อง การบัญชีสำหรับสัญญาเช่าระยะยาวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีการแบ่งสัญญาเช่าระยะยาวออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สัญญาเช่าดำเนินงาน (Operating lease) และสัญญาเช่าการเงิน (Financial lease) ซึ่งวิธีการปฏิบัติทางบัญชีของสัญญาเช่าระยะยาวทั้ง 2 ประเภท มีความแตกต่างกัน ทางด้านผู้เช่าที่มีสัญญาเช่าดำเนินงาน จะบันทึกค่าใช้จ่ายจากการเช่าเป็นค่าเช่าในงบกำไรขาดทุน โดยไม่ต้องรับรู้รายการสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากการเช่าในงบแสดงฐานะการเงิน แต่ถ้าเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้น ผู้เช่าจะต้องบันทึกสินทรัพย์ที่ได้จากการเช่าเป็นรายการสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในงบแสดงฐานะการเงิน และต้องรับรู้หนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่าไว้ในงบแสดงฐานะการเงินเช่นกัน จะเห็นได้ว่าวิธีการปฏิบัติทางบัญชีของสัญญาเช่าทั้ง 2 ประเภท มีความแตกต่างกันมาก ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากความแตกต่างจากการบันทึกบัญชี ส่งผลให้มีอัตราส่วนทางการเงินหรือโครงสร้างทางการเงินที่แตกต่างกัน

ในปัจจุบัน IASB และ FASB ได้ร่วมกันพัฒนาร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าขึ้นมาใหม่ เนื่องจากมองว่า หลักปฏิบัติที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถสะท้อนเนื้อหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นจึงทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งบการเงินได้ ซึ่งข้อเสียของหลักปฏิบัติเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ การไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้ของข้อมูลทางการเงินของกิจการที่จัดประเภทสัญญาเช่าที่แตกต่างกัน จึงเป็นสาเหตุทำให้ IASB และ FASB ร่วมกันพัฒนาร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าขึ้นมาใหม่ ซึ่งร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบัญชีทั้งด้านผู้เช่าและผู้ให้เช่า โดยเฉพาะทางด้านผู้เช่าจะมีการ

เปลี่ยนแปลงที่สำคัญตามร่างมาตรฐานฉบับใหม่นี้ ก็คือ กิจการผู้เช่าจะต้องรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้องกับสัญญาเช่า เกือบทุกสัญญา โดยจะมีเพียงสัญญาเช่าที่มีอายุสัญญาไม่เกิน 1 ปี เท่านั้น ที่อาจไม่ก่อให้เกิดการรับรู้สินทรัพย์ (สิทธิการใช้สินทรัพย์) และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงิน ซึ่งผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ จะทำให้งบกำไรขาดทุนของบริษัทผู้เช่าไม่มีภาระของค่าเช่าจ่ายแต่จะมีภาระค่าใช้จ่ายในส่วนของค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและดอกเบี้ยจ่ายเพิ่มขึ้นแทน ส่วนผลกระทบต่อบรรณการการเงิน ก็คือ ในช่วงปีแรก ๆ ของการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับใหม่ ผู้เช่าจะต้องรับรู้รายการสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งวิธีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับสัญญาเช่า ได้มีวิธีการปฏิบัติที่คล้ายกับวิธีการปฏิบัติตามสัญญาเช่าการเงิน จึงทำให้ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติจากสัญญาเช่าดำเนินงานมาปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับสัญญาเช่าซึ่งมีวิธีการปฏิบัติที่คล้ายกับการรับรู้รายการตามสัญญาเช่าการเงิน ดังนั้น ผลกระทบต่อบรรณการการเงินและอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ก็น่าจะมีผลกระทบที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเปรียบเทียบผลกระทบต่อบรรณการการเงินและอัตราส่วนทางการเงินระหว่างสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน

จากงานวิจัยของสมฤทัย ต่อรุ่งเรืองกิจ (2550) ได้ศึกษาถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นเช่าทางการเงิน ที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งพบว่า อัตรากำไรจากการดำเนินงาน และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นสูงขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนสัญญาเช่าดำเนินงาน ไปเป็นสัญญาเช่าการเงินนั้นไม่ต้องบันทึกค่าเช่าไว้ในงบกำไรขาดทุนทำให้กำไรสูงขึ้น แต่ทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนจากทุนที่ใช้ลดลง อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม และอัตราส่วนความสามารถในการชำระดอกเบี้ย ต่ำลงอย่างมาก เนื่องจากหลังจากมีการปรับปรุงแล้วทำให้แสดงถึงการต้องบันทึกสินทรัพย์และหนี้สินไว้ในงบดุล และทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราหนี้สินจากการกู้ยืมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก็สูงขึ้นเช่นกัน และงานวิจัยต่างประเทศ (Equipment Leasing & Finance Foundation, 2011) ได้ศึกษาถึงผลกระทบต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ แล้วนำผลกระทบต่าง ๆ ที่ได้ไปปรับกับงบการเงินเดิมเพื่อจะทำการเปรียบเทียบงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ก่อน และ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีใหม่ แล้วพบว่า อัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบในทางลบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ค่อนข้างมาก ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมจะได้รับ

ผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับอายุของสัญญาเช่าและมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่ต้องนำมาปรับปรุง ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมการค้า (Retail trade) รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมขนส่ง (Transportation and warehousing) นอกจากนี้งานวิจัยยังพบอีกว่า ในช่วงปีแรกของการเริ่มปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ จะเป็นปีที่บริษัทจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีต่ออัตราส่วนทางการเงินมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้จะศึกษาถึงผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนทางการเงิน หลักฐานเชิงประจักษ์บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในกลุ่ม SET 100 ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของประชากร
2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการดำเนินวิจัย
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะของประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้อมูลในงบการเงินประจำปี และหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2555

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะกลุ่ม SET100 และคัดเลือกเฉพาะบริษัทที่มีผลการดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์ตลอดระยะเวลาในปี พ.ศ. 2555 เป็นระยะเวลา 1 ปี โดยจำแนกประเภทอุตสาหกรรม ไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงิน คงเหลือเป็น 6 กลุ่มอุตสาหกรรม จำนวน 86 บริษัท ไม่รวมกลุ่มธุรกิจการเงินเนื่องจากผู้วิจัยต้องการจะศึกษาผลกระทบในด้านผู้เช่า ซึ่งในกลุ่มธุรกิจการเงินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นผู้ให้เช่ามากกว่าผู้เช่า
2. หลังจากนั้นจะสำรวจโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาระผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยใช้ข้อมูลจากหมายเหตุประกอบงบการเงิน จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ได้จำนวนบริษัทที่มีการเปิดเผยภาระผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานทั้งสิ้น 67 บริษัท

ตารางที่ 3-1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	รวม	ร้อยละ
1	เกษตรและอาหาร	8	11.94
2	สินค้าอุตสาหกรรม	6	8.95
3	สินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	17	25.37
4	ทรัพยากร	10	14.93
5	บริการ	16	23.88
6	เทคโนโลยี	10	14.93
	รวม	67	100.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยเป็นการเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่องบการเงินจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี เรื่อง สัญญาเช่า แหล่งข้อมูลที่น่ามาทำวิจัย คือ

1. ศึกษาร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ เรื่อง สัญญาเช่า ที่มีการเปิดเผยทางเว็บไซต์ของสภาวิชาชีพ นอกจากนี้ยังค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติทางการบัญชีที่สำคัญเกี่ยวกับสัญญาเช่าและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ จากบทความ วารสารนักบัญชี และงานวิจัยของต่างประเทศ จากเว็บไซต์ที่มีแหล่งข้อมูลที่เผยแพร่แก่สาธารณะ

2. การศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2555 เฉพาะบริษัทที่จัดเป็นหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100 จากข้อมูลที่ประกาศแก่สาธารณะชนผ่านระบบการสื่อสารที่เชื่อมต่อกับเครื่องคอมพิวเตอร์ ดังนี้

- 2.1 รายงานประจำปี
- 2.2 หมายเหตุประกอบงบการเงิน เกี่ยวกับการเปิดเผยนโยบายบัญชี
- 2.3 งบการเงินรวม

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. เก็บรวบรวมข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ที่มีการเปิดเผยข้อมูลภาวะผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงานในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
2. ประเมินมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานเพื่อใช้ในการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินตามร่างมาตรฐานบัญชีใหม่ โดยอ้างอิงวิธีการคำนวณตามที่มีการเปิดเผยไว้ในงานวิจัยต่างประเทศ ซึ่งจะแสดงวิธีการคำนวณในภาคผนวก ก
3. คำนวณหาผลกระทบที่มีต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เพื่อจะนำตัวเลขที่ได้ไปใส่ในงบหลังปรับปรุงและทำการแทนค่าเพื่อคำนวณเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรขั้นต้น, EBITDA Margin, EBIT Margin, และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ก่อนและหลังการรับรู้รายการเกี่ยวกับสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงินตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญจากการให้ผู้เช่าต้องรับรู้รายการของภาวะผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นสินทรัพย์และหนี้สินในงบการเงิน เพื่อเป็นการทดสอบผลกระทบดังกล่าวและเพื่อให้สามารถสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวัดค่าข้อมูล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ทำการวิเคราะห์ในรูปของค่าสถิติพื้นฐานเกี่ยวกับผลกระทบต่องบการเงินจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่องสัญญาเช่าของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และอัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวข้อง โดยแสดงผลในรูปค่าเฉลี่ย (Mean) ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปร

2. สถิติเชิงอนุมาน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีสถิติเชิงอนุมานเป็นวิธีในการวิจัยในครั้งนี้ โดยจะใช้การวิเคราะห์โดยวิธีการทดสอบแบบจับคู่ (Paired t-Test) เพื่อทดสอบความแตกต่างผลกระทบของ

อัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งก่อนและหลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีสาระสำคัญหรือไม่ โดยทำการเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) = D/E
2. อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin) = NPM
3. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) = GPM
4. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคา (EBITDA Margin) =

%EBITDA

5. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย (EBIT Margin) = %EBIT

6. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets) = ROA

จากวิธีปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า ผู้เช่าต้องรับรู้รายการของภาวะผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นสินทรัพย์แลหนี้สินในงบการเงิน ในการวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการปรับปรุงงบการเงินโดยนำตัวเลขจากงบการเงินก่อนปรับปรุง และทำการปรับปรุงโดยด้วยจำนวนของผลกระทบที่มีต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

$$\text{ผลกระทบที่มีต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = (\text{ค่าเช่ารายปี} - \text{ดอกเบี้ยจ่าย} - \text{ค่าเสื่อมฯ} \& \text{ค่าตัดจ่าย}) \times (1 - \text{Tax rate})$$

และนำตัวเลขที่ได้จากงบการเงินก่อนปรับปรุงและหลังปรับปรุงทำการแทนค่าในอัตราส่วนทางการเงินตามที่กำหนดเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลที่ได้ โดยอัตราส่วนการเงินประกอบด้วย

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) = D/E

หนี้สิน

ส่วนของผู้ถือหุ้น

2. อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin) = NPM

กำไรสุทธิ

รายได้รวม

x 100

3. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) = GPM

$$\frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

4. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคา (EBITDA Margin) = %EBITDA

$$\frac{\text{EBITDA}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

5. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย (EBIT Margin) = %EBIT

$$\frac{\text{EBIT}}{\text{รายได้รวม}} \times 100$$

6. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets) = ROA

$$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$$

สมมติฐาน มีดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 (H₁): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

จากสมมติฐานที่ 1 สามารถนำมาเขียนในรูปสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H₀ : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 (H₂): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

จากสมมติฐานที่ 2 สามารถนำมาเขียนในรูปสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H₀ : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 (H₃): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

จากสมมติฐานที่ 3 สามารถนำมาเขียนในรูปสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 (H_4): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

จากสมมติฐานที่ 4 สามารถนำมาเขียนในรูปสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 (H_5): ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

จากสมมติฐานที่ 5 สามารถนำมาเขียนในรูปสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 (H_6): ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

จากสมมติฐานที่ 6 สามารถนำมาเขียนในรูปสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

ทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติอ้างอิง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นให้เท่ากับ 95 % ($\alpha = 0.05$) ซึ่งหลักเกณฑ์ในการทดสอบสมมติฐานนั้นจะใช้ค่า Significance ที่ได้จากค่าสถิติ p-value โดยทำการเปรียบเทียบกับค่าระดับนัยสำคัญ หรือ $\alpha = 0.05$

โดยหากค่า Significance มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จะไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลัก หรือ ยอมรับ H_0

แต่หากค่า Significance มีค่าน้อยกว่า ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก หรือ ยอมรับ H_1

ในการทดสอบสมมติฐานข้างต้น ผู้วิจัยได้มีการทดสอบสมมติฐานย่อยเพื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกออกเป็น 2 กรณี คือ

1. ทดสอบสมมติฐาน โดยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะกลุ่ม SET100 ซึ่งมีทั้งหมด 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ผู้วิจัยไม่นำกลุ่มธุรกิจการเงินมาทำการวิจัย เนื่องจากผู้วิจัยต้องการจะศึกษาผลกระทบในด้านผู้เช่า ซึ่งในกลุ่มธุรกิจการเงินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นผู้ให้เช่ามากกว่าผู้เช่า จึงคงเหลือกลุ่มอุตสาหกรรมที่ทำการวิจัยจำนวน 6 กลุ่มอุตสาหกรรม

2. ทดสอบสมมติฐาน โดยจำแนกตามขนาดของกิจการ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกิจการจากมูลค่าของสินทรัพย์รวม และแบ่งขนาดจากค่ากลาง (Median) ดังนี้

2.1 บริษัทที่มียอดสินทรัพย์รวมต่ำกว่าค่ากลาง จะกำหนดเป็นบริษัทขนาดเล็ก

2.2 บริษัทที่มียอดสินทรัพย์รวมสูงกว่าค่ากลาง จะกำหนดเป็นบริษัทขนาดใหญ่

ข้อมูลของตัวเลขที่ได้หลังจากการปรับปรุงรายการต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า ไว้ในงบการเงิน ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชี เรื่อง สัญญาเช่า ต่ออัตราส่วนทางการเงิน” ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาผลกระทบต่อบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่า ก่อนและหลัง จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในระหว่างปี พ.ศ. 2555 จำนวน 67 บริษัท โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการทดสอบสมมติฐาน

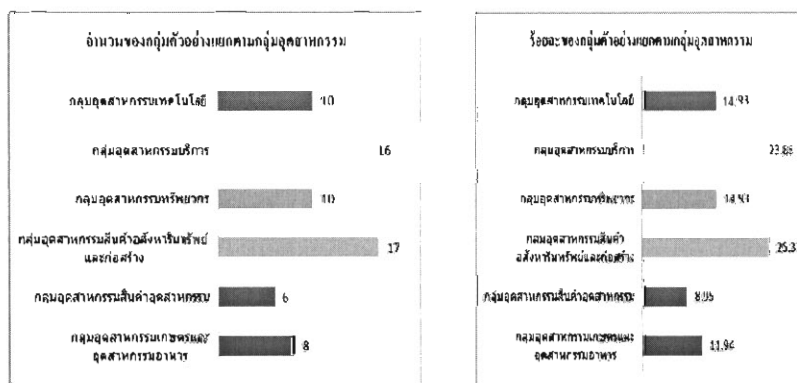
ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมของกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้อมูลในงบการเงินประจำปี และหมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2555 ซึ่งข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจะได้มาจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จาก <http://www.setsmart.com> โดยกลุ่มตัวอย่างจะเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะกลุ่ม SET100 เนื่องจากเป็นกลุ่มบริษัท 100 บริษัทที่ถูกจัดระดับความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูง และมีการซื้อขายที่มีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นกลุ่มบริษัทที่นักลงทุนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่จัดอยู่ในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 นี้ ย่อมได้รับความสนใจจากนักลงทุนเป็นจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งจะคัดเลือกเฉพาะบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยจะจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมได้ ทั้งหมด 6 กลุ่มอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้น 67 บริษัท

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

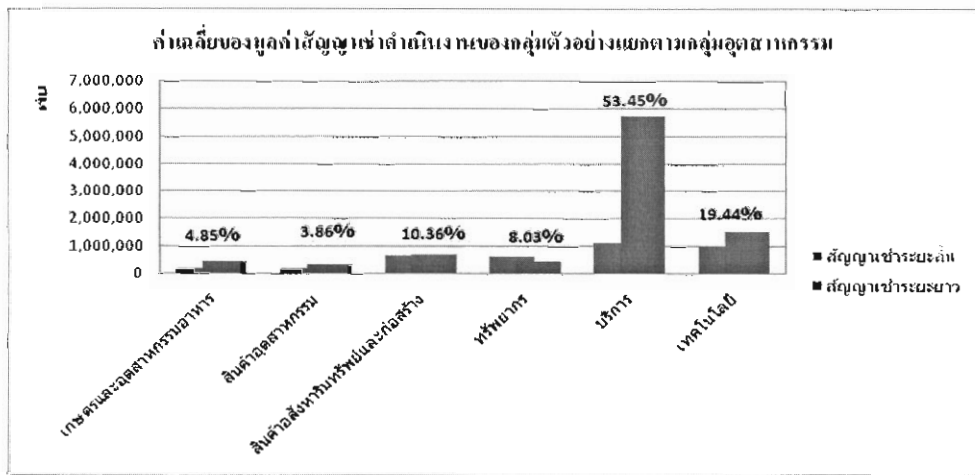
กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	8	11.94
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	6	8.95
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	17	25.37
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	10	14.93
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	16	23.88
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	10	14.93
รวม	67	100.00

จากตารางที่ 4-1 พบว่า กลุ่มข้อมูลอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในกลุ่ม SET100 สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างของบริษัทต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากจำนวนบริษัททั้งหมด 67 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 100.0 ออกเป็น 6 กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 8 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.94, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 8.95, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 17 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 25.37, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรจำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 14.93, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการจำนวน 16 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 23.88 และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีจำนวน 10 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 14.93

ภาพที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ทั้งนี้ เพื่อความชัดเจนในการแสดงจำนวนกลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างในกลุ่ม SET100 จากตารางที่ 4-1 ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้ในการศึกษาคั้งนี้ สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 4-1 โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมหัตถกรรมและก่อสร้าง เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนมากที่สุด 17 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.37 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ผู้วิจัยเลือกใช้ และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือมีจำนวน 6 บริษัท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.95 ทั้งนี้ ในงานวิจัยฉบับนี้ ไม่ได้มีการนำกลุ่มอุตสาหกรรมการเงินและการธนาคารเข้ามาทำการศึกษาค้าง เนื่องจากผู้วิจัยต้องการจะศึกษาผลกระทบในด้านผู้เช่า ซึ่งในกลุ่มธุรกิจการเงินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นผู้ให้เช่ามากกว่าผู้เช่า

ภาพที่ 4-2 ค่าเฉลี่ยของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

จากภาพที่ 4-2 ได้แสดงให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ยของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานสูงที่สุด คิดเป็น 53.45% ของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานน้อยที่สุด คิดเป็น 3.86% ของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่า ก่อนและหลัง จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างปี พ.ศ. 2555 จำนวน 67 บริษัท ผู้วิจัยได้ผลลัพธ์ดังกล่าวมาทำการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองประชากรแบบจับคู่ (Paired sample t-Test) โดยได้กำหนดระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05 โดยทำการกำหนดให้

H_0 : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : คือ ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าแตกต่างกัน

ตารางที่ 4-2 การประมวลผลทางสถิติของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า

		t-Test	
		Paired Samples Statistics	Paired Samples Test
		Mean (N=67)	Sig. (2-tailed)
Pair 1	DE_Before	1.371 เท่า	0.006*
	DE_After	1.442 เท่า	
Pair 2	EBIT_Before	17.43%	0.000*
	EBIT_After	18.07%	
Pair 3	EBITDA_Before	22.57%	0.000*
	EBITDA_After	23.76%	
Pair 4	GPM_Before	28.18%	0.000*
	GPM_After	28.82%	
Pair 5	NPM_Before	12.48%	0.022*
	NPM_After	12.66%	
Pair 6	ROA_Before	9.09%	0.084
	ROA_After	8.95%	

* ค่า Significance มีค่าน้อยกว่า ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานหลักยอมรับ H_a

สัญลักษณ์และความหมายของตัวแปร :-

DE_Before = อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

DE_After = อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

EBIT_Before = อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

EBIT_After = อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

EBITDA_Before = อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

EBITDA_After = อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

GPM_Before = อัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

GPM_After = อัตราส่วนกำไรขั้นต้นหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

NPM_Before = อัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

NPM_After = อัตราส่วนกำไรสุทธิหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

ROA_Before = อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

ROA_After = อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4-2 ได้แสดงข้อมูลทางสถิติเบื้องต้นของตัวแปรแต่ละกลุ่มก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่องสัญญาเช่าของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 แสดงผลในรูปค่าเฉลี่ย จากผลการคำนวณที่ได้จากตารางสถิติตัวอย่างแบบจับคู่ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาวะผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าที่ได้เท่ากับ

1.37 เท่า เมื่อกิจการรับรู้รายการสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายการหนี้สินจากสัญญาเช่าในงบการเงิน ตามข้อกำหนดของร่างมาตรฐานการบัญชี ผลปรากฏว่าเพิ่มขึ้นเป็น 1.44 เท่า ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรับรู้รายการดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อส่วนของหนี้สิน ทำให้ส่วนของหนี้สินเพิ่มขึ้น

2. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย ก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่องสัญญาเช่าของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าที่ได้เท่ากับ 17.43% และเมื่อรับรู้มีการรับรู้ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและค่าเสื่อมราคา ที่เกิดจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่าในงบกำไรขาดทุนแล้ว ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 18.07%

3. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าที่ได้เท่ากับ 22.57% และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ทำให้ไม่ต้องรับรู้ค่าเช่าจ่ายในงบกำไรขาดทุนแต่จะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและค่าเสื่อมราคา และดอกเบี้ยจ่ายแทน จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 23.76%

4. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่องสัญญาเช่าของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าที่ได้เท่ากับ 28.18% และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ทำให้ไม่ต้องรับรู้ค่าเช่าจ่ายในงบกำไรขาดทุนแต่จะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและค่าเสื่อมราคา และดอกเบี้ยจ่ายแทน จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรขั้นต้นหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของ

บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 28.82%

5. อัตราส่วนกำไรสุทธิ

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ ก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าที่ได้เท่ากับ 12.48% และเมื่อรับรู้มีการรับรู้ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและค่าเสื่อมราคา รวมถึงดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่าในงบกำไรขาดทุนแทนที่จะรับรู้เป็นค่าเช่าจ่ายอย่างเดียวในงบกำไรขาดทุน ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรสุทธิหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 12.66%

6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าที่ได้เท่ากับ 9.09% เมื่อกิจการรับรู้รายการสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายการสินทรัพย์ที่เช่าในงบการเงินตามข้อกำหนดของร่างมาตรฐานการบัญชี ผลปรากฏว่าลดลงเป็น 8.95% ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรับรู้รายการดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสินทรัพย์ ทำให้สินทรัพย์เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิ จึงทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน นั้นมีเกณฑ์ลดลง

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน

เป็นการศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากรแบบจับคู่ (Paired t-Test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยของสองประชากร (One-way analysis of variance) โดยจะทำการวิเคราะห์ในภาพรวม เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ประกอบการวิเคราะห์ระดับความแตกต่างของอัตราส่วนทางการเงิน

โดยทำการกำหนดค่าให้

สมมติฐานที่ 1

H_0 : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2

H_0 : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3

H_0 : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4

H_0 : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5

H_0 : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าไม่แตกต่างกัน

H_a : ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6

H_0 : ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่ามีค่าไม่แตกต่างกัน

H_0 : ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า มีค่าแตกต่างกัน

การทดสอบใช้วิธีแบบจับคู่ (Paired t-Test) ได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นให้เท่ากับ 95 % ($\alpha = 0.05$) ซึ่งหลักเกณฑ์ในการทดสอบสมมติฐานนั้นจะใช้ค่า Significance ที่ได้จากค่าสถิติ t-test โดยทำการเปรียบเทียบกับค่าระดับนัยสำคัญ หรือ $\alpha = 0.05$

หากค่า Significance มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จะไม่ปฏิเสธสมมติฐานหลัก คือ H_0 หรือ ยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_a

แต่หากค่า Significance มีค่าน้อยกว่า ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก คือ ปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_a

ดังนั้น จากตารางที่ 4-2 ผลการทดสอบ การทดสอบแบบจับคู่สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ทั้ง 67 บริษัท พบได้ว่า อัตราส่วนทางการเงิน 5 กลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย, อัตราส่วนกำไรขั้นต้น และอัตราส่วนกำไรสุทธิ นั้น มีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ค่า p-value ที่ได้ นั้น มีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งมีค่า p-value เท่ากับ 0.006, 0.000, 0.000, 0.000 และ 0.022 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า อัตราส่วนกำไรสุทธิ จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่าดังกล่าวแล้ว จะมีความแตกต่างมากที่สุด รองมา คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อผู้ถือหุ้น D/E โดยอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย และอัตราส่วนกำไรขั้นต้น มีความแตกต่างน้อยที่สุด และพบว่า อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.084 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 มีค่าแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญ จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้ทำการสรุปข้อมูลดังกล่าวไว้ ดังนี้

ตารางที่ 4-3 สรุปการรับรู้รายการภาระผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานนั้น ส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน

อัตราส่วนทางการเงิน (ไทย)	อัตราส่วนทางการเงิน (อังกฤษ)	Sig. (2-tailed)	ยอมรับ/ปฏิเสธ H _a
อัตราส่วนหนี้สินต่อ ส่วนของผู้ถือหุ้น	Debt to Equity Ratio	0.006	ยอมรับ
อัตราส่วนกำไรก่อน ภาษีดอกเบี้ยจ่าย	EBIT Margin	0.000	ยอมรับ
อัตราส่วนกำไรขั้นต้น	Gross Margin	0.000	ยอมรับ
อัตราส่วนกำไรสุทธิ	Net Income Margin	0.022	ยอมรับ
อัตราผลตอบแทนต่อ สินทรัพย์รวม	Return on Assets	0.084	ปฏิเสธ

เนื่องจากอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีลักษณะการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องใช้สินทรัพย์แต่ละประเภทแตกต่างกันไป ซึ่งงานวิจัยในต่างประเทศ (Equipment Leasing & Finance Foundation, 2011) ได้พบว่าในแต่ละอุตสาหกรรมจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอายุของสัญญาเช่าและมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่ต้องนำมาปรับปรุง จึงทำให้ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 สมมติฐานข้างต้น โดยจำแนกการทดสอบตามกลุ่มอุตสาหกรรมได้ทั้งหมด 6 กลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาว่าผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งได้ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-4 การประมวลผลทางสถิติของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อน และหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า จำแนกตาม กลุ่มอุตสาหกรรม

		t-Test					
		Paired Samples Statistics					
		Mean					
		.ARGO	.INDUS	.PROPCON	.RESOURC	.SERVICE	.TECH
		(N = 8)	(N = 6)	(N = 17)	(N = 10)	(N = 16)	(N = 10)
Pair 1	DE_Before	1.288 เท่า	1.098 เท่า	1.655 เท่า	1.428 เท่า	1.230 เท่า	1.286 เท่า
	DE_After	1.326 เท่า	1.109 เท่า	1.675 เท่า	1.448 เท่า	1.455 เท่า	1.309 เท่า
Pair 2	EBIT_Before	10.03%	2.25%	18.55%	16.05%	16.64%	33.19%
	EBIT_After	10.65%	2.35%	19.28%	16.18%	17.82%	33.68%
Pair 3	EBITDA_Before	12.74%	7.84%	21.78%	21.10%	21.82%	43.30%
	EBITDA_After	13.67%	8.05%	22.97%	21.35%	24.23%	44.26%
Pair 4	GPM_Before	20.59%	13.73%	31.62%	23.45%	34.52%	31.70%
	GPM_After	21.21%	13.84%	32.35%	23.57%	35.69%	32.18%
Pair 5	NPM_Before	7.08%	-0.66%	13.27%	10.45%	11.21%	27.43%
	NPM_After	7.36%	-0.63%	13.55%	10.49%	11.35%	27.62%
Pair 6	ROA_Before	9.10%	2.92%	7.70%	6.37%	10.98%	14.82%
	ROA_After	9.10%	2.92%	7.70%	6.32%	10.43%	14.75%

ตารางที่ 4-4 (ต่อ)

		Paired Samples Test					
		Sig. (2-tailed)					
		.ARGO	.INDUS	.PROPCON	.RESOURC	.SERVICE	.TECH
		(N = 8)	(N = 6)	(N = 17)	(N = 10)	(N = 16)	(N = 10)
Pair 1	DE_Before	0.179	0.048*	0.271	0.062	0.029*	0.007*
	DE_After						
Pair 2	EBIT_Before	0.185	0.114	0.003*	0.117	0.007*	0.007*
	EBIT_After						
Pair 3	EBITDA_Before	0.160	0.106	0.003*	0.079	0.006*	0.006*
	EBITDA_After						
Pair 4	GPM_Before	0.185	0.114	0.003*	0.117	0.007*	0.007*
	GPM_After						
Pair 5	NPM_Before	0.162	0.300	0.006*	0.350	0.613	0.012*
	NPM_After						
Pair 6	ROA_Before	0.537	0.772	0.906	0.268	0.062	0.368
	ROA_After						

* ค่า Significance มีค่าน้อยกว่า ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานหลักยอมรับ H_1

สัญลักษณ์และความหมายของตัวแปร :-

.ARGO = กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

.INDUS = กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

.PROPCON = กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

.RESOURC = กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

.SERVICE = กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

.TECH = กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ผลการศึกษาจากตารางที่ 4-4 ได้แสดงค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละกลุ่มก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า จำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถอธิบายผลที่ได้จากตารางสถิติการทดสอบแบบจับคู่ได้ดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า เท่ากับ 1.288 เท่า, 1.098 เท่า, 1.655 เท่า, 1.428 เท่า, 1.230 เท่า, และ 1.286 เท่า ตามลำดับ และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับ สัญญาเช่า ทำให้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ของทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น มีอัตราเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยฯ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เท่ากับ 1.326 เท่า, 1.109 เท่า, 1.675 เท่า, 1.448 เท่า, 1.455 เท่า, และ 1.309 เท่า ตามลำดับ

2. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย

กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า เท่ากับ 10.03%, 2.25%, 18.55%, 16.05%, 16.64%, และ 33.19% ตามลำดับ และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับ สัญญาเช่า ทำให้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย ของทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น มีอัตราเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยฯ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เท่ากับ 10.65%, 2.35%, 19.28%, 16.18%, 17.82%, และ 33.68% ตามลำดับ

3. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย

กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ, และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า เท่ากับ 12.74%, 7.84%, 21.78%, 21.10%, 21.82%, และ 43.30% ตามลำดับ และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่าง

มาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับ สัญญาเช่า ทำให้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย ของทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น มีอัตราเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยฯ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เท่ากับ 13.67%, 8.05%, 22.97%, 21.35%, 24.23%, และ 44.26% ตามลำดับ

4. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น

กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า เท่ากับ 20.59%, 13.73%, 31.62%, 23.45%, 34.52%, และ 31.70% ตามลำดับ และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ทำให้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ของทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น มีอัตราเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยฯ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เท่ากับ 21.21%, 13.84%, 32.35%, 23.57%, 35.69%, และ 32.18% ตามลำดับ

5. อัตราส่วนกำไรสุทธิ

กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ, และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ ก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า เท่ากับ 7.08%, -0.66%, 13.27%, 10.45%, 11.21%, และ 27.43% ตามลำดับ และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ทำให้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ ของทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น มีอัตราเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยฯ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เท่ากับ 7.36%, -0.63%, 13.55%, 10.49%, 11.35%, และ 27.62% ตามลำดับ

6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ของ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าใกล้เคียงกัน โดยมีค่าเฉลี่ยฯ ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เท่ากับ 9.10%, 2.92%, และ 7.75% ตามลำดับ ส่วนอีก 3 กลุ่มอุตสาหกรรม

ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เกี่ยวกับ สัญญาเช่า เท่ากับ 6.37%, 10.98%, และ 14.82% ตามลำดับ และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ทำให้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมของทั้ง 3 กลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น มีอัตราลดลง โดยมีค่าเฉลี่ยฯ หลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ เท่ากับ 6.32%, 10.43%, และ 14.75% ตามลำดับ

จากตารางที่ 4-4 ได้แสดงผลการทดสอบสมมติฐานโดยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรมตามตารางวิธีการทดสอบแบบจับคู่สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีอยู่ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ, และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.048, 0.029, และ 0.007 ตามลำดับ ส่วนอีก 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, และ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร นั้นมีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.179, 0.271, และ 0.062 ตามลำดับ แสดงว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญ

2. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีอยู่ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ, และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.003, 0.007, และ 0.007 ตามลำดับ ส่วนอีก 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร นั้นมีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.185, 0.114, และ 0.117 ตามลำดับ แสดงว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่ายก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญ

3. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายตัดจ่าย ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีอยู่ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ, และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.003, 0.006, และ 0.006 ตามลำดับ ส่วนอีก 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร นั้นมีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.160, 0.106, และ 0.079 ตามลำดับ แสดงว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, และ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

4. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีอยู่ 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ, และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.003, 0.007, และ 0.007 ตามลำดับ ส่วนอีก 3 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร นั้นมีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.185, 0.114, และ 0.117 ตามลำดับ แสดงว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, และ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

5. อัตราส่วนกำไรสุทธิ

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ มีอยู่ 2 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.006 และ 0.012 ตามลำดับ ส่วนอีก 4 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ นั้นมีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-

p-value เท่ากับ 0.162, 0.300, 0.350 และ 0.613 ตามลำดับ แสดงว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

กลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม, กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร, กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.537, 0.772, 0.906, 0.268, 0.062 และ 0.368 ตามลำดับ แสดงว่า ทั้ง 6 กลุ่มอุตสาหกรรมข้างต้น มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

การที่กิจการแต่ละกิจการมีขนาดของกิจการไม่เท่ากัน ทำให้กิจการต้องมีความระมัดระวังเรื่องการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภทแตกต่างกันไป จากงานวิจัยของ เฉลิมวรรณ ภิรตเนศ (2551) ที่ได้มีการศึกษาพบว่าขนาดของกิจการและประเภทสินทรัพย์ มีอิทธิพลต่อบริษัทในการจัดทำประเภทสัญญาเช่าระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า กิจการที่มีขนาดแตกต่างกัน ย่อมมีมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่แตกต่างกันจึงอาจทำให้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ที่แตกต่างกันไป จึงทำให้ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 สมมติฐานข้างต้น โดยจำแนกการทดสอบตามขนาดของกิจการ เพื่อศึกษาว่ากิจการที่มีขนาดแตกต่างกันจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการเกี่ยวกับสัญญาเช่า ที่แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกิจการจากมูลค่าของสินทรัพย์รวมและแบ่งขนาดจากค่ากลาง (Median) ดังนี้

1. บริษัทที่มียอดสินทรัพย์รวมต่ำกว่าค่ากลาง จะกำหนดเป็นบริษัทขนาดเล็ก
2. บริษัทที่มียอดสินทรัพย์รวมสูงกว่าค่ากลาง จะกำหนดเป็นบริษัทขนาดใหญ่

จากนั้นจะนำผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลัง จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มตัวอย่าง มาทำการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสองประชากรแบบจับคู่ โดยแยกทดสอบที่ละกลุ่มตามขนาดของกิจการ เพื่อจะพิจารณาว่ากิจการที่มีขนาดเล็กกับกิจการขนาดใหญ่ จะได้รับผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ

เกี่ยวกับสัญญาเช่าที่แตกต่างกันอย่าง 15 ซึ่งได้ผลการทดสอบสมมติฐานของแต่ละขนาดของกิจการดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-5 การประมวลผลทางสถิติของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อน และหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า จำแนกตามขนาดของกิจการ

		t-Test			
		Paired Samples Statistics		Paired Samples Test	
		Mean		Sig. (2-tailed)	
		TA > Median	TA < Median	TA > Median	TA < Median
		(N=33)	(N=33)	(N=33)	(N=33)
Pair 1	DE_Before	1.460 เท่า	1.225 เท่า	0.054	0.046*
	DE_After	1.542 เท่า	1.281 เท่า		
Pair 2	EBIT_Before	16.91%	17.81%	0.002*	0.001*
	EBIT_After	17.52%	18.48%		
Pair 3	EBITDA_Before	22.50%	22.50%	0.000*	0.001*
	EBITDA_After	23.54%	23.82%		
Pair 4	GPM_Before	25.71%	30.28%	0.002*	0.001*
	GPM_After	26.32%	30.95%		
Pair 5	NPM_Before	11.79%	13.07%	0.108	0.150
	NPM_After	11.97%	13.24%		
Pair 6	ROA_Before	6.73%	11.05%	0.348	0.159
	ROA_After	6.66%	10.87%		

* ค่า Significance มีค่าน้อยกว่า ค่าระดับนัยสำคัญ 0.05 จะปฏิเสธสมมติฐานหลักยอมรับ H_0

สัญลักษณ์และความหมายของตัวแปร :-

$TA > Media$ = กิจการขนาดใหญ่ ที่มีมูลค่าสินทรัพย์รวมมากกว่าค่ากลางของมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งหมด

$TA < Median$ = กิจการขนาดเล็ก ที่มีมูลค่าสินทรัพย์ร่วมน้อยกว่าค่ากลางของมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งหมด

จากตารางที่ 4-5 ผลของ สถิติการทดสอบแบบจับคู่ได้มีการแสดงผลค่าเฉลี่ยของตัวแปรแต่ละกลุ่มก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามขนาดของกิจการ โดยบริษัทที่มีมูลค่าสินทรัพย์รวมมากกว่าค่ากลางของมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งหมดจะจัดเป็นกิจการขนาดใหญ่ และ บริษัทที่มีมูลค่าสินทรัพย์ร่วมน้อยกว่าค่ากลางของมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งหมดจะจัดเป็นกิจการขนาดเล็ก พบว่า ทั้งบริษัทขนาดใหญ่และบริษัทขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงิน 5 กลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย, อัตราส่วนกำไรขั้นต้น และอัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net profit margin)

หลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ในอัตราที่เพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ยก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ ส่วนผลกระทบต่ออัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม พบว่า ทั้งบริษัทขนาดใหญ่และบริษัทขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมหลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ในอัตราที่ลดลงจากค่าเฉลี่ยฯ ก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฯ

จากตารางที่ 4-5 ผลการทดสอบ วิธีการทดสอบแบบจับคู่สามารถสรุปผลได้ว่า ในกรณีที่มีการจำแนกขนาดของกิจการ โดยบริษัทฯ ที่มีมูลค่าสินทรัพย์รวมมากกว่าค่ากลางของมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งหมดจะจัดเป็นกิจการขนาดใหญ่ และ บริษัทฯ ที่มีมูลค่าสินทรัพย์ร่วมน้อยกว่าค่ากลางของมูลค่าสินทรัพย์รวมทั้งหมดจะจัดเป็นกิจการขนาดเล็ก พบว่า บริษัทขนาดใหญ่มีอัตราส่วนทางการเงิน 3 กลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย, อัตราส่วนกำไรขั้นต้น มีค่า p-value น้อยกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.002, 0.000 และ 0.002 ตามลำดับ และพบว่าอัตราส่วนทางการเงินที่เหลืออีก 3 กลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.054, 0.108 และ 0.348 ตามลำดับ แสดงว่า บริษัทขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย, และ อัตราส่วนกำไร

ขั้นต้น ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ และมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรสุทธิ และ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับ ใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบ วิธีการทดสอบแบบจับคู่ของบริษัทขนาดเล็ก พบว่า บริษัท ขนาดเล็กมีอัตราส่วนทางการเงิน 4 กลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วน กำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่าย ตัดจ่าย c]อัตราส่วนกำไรขั้นต้น มีค่า p-value น้อยกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.046, 0.001, 0.001 และ 0.001 ตามลำดับ ส่วนอัตราส่วนทางการเงินอีก 2 กลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนกำไรสุทธิและ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.150 และ 0.159 ตามลำดับ แสดงว่า บริษัทขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและ ค่าใช้จ่ายตัดจ่าย, และ อัตราส่วนกำไรขั้นต้น ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี ฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา ผลกระทบต่อทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่า ก่อนและหลัง จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในระหว่างปี พ.ศ. 2555 เฉพาะกลุ่ม SET100 เนื่องจากเป็นกลุ่มบริษัท 100 บริษัทที่ถูกจัดระดับความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญที่มีมูลค่าตามราคาตลาด (Market capitalization) สูง และมีการซื้อขายที่มีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นกลุ่มบริษัทที่นักลงทุนให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อทางการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่จัดอยู่ในกลุ่มดัชนีราคา SET 100 นี้ ย่อมได้รับความสนใจจากนักลงทุนเป็นจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจะคัดเลือกเฉพาะบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานในหมายเหตุประกอบงบการเงิน จึงได้จำนวนบริษัทกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 67 บริษัท โดยสามารถจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม ได้ ทั้งหมด 6 กลุ่มอุตสาหกรรม

การรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยเป็นการเก็บข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อทางการเงินจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี เรื่องสัญญาเช่า ส่วนวิธีการศึกษาได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น โดยใช้สถิติพรรณนา ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย โดยจะแสดงค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปร และทำการทดสอบความแตกต่างของผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลัง จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่ เรื่อง สัญญาเช่า โดยใช้วิธีการทดสอบแบบจับคู่ เพื่อทดสอบความแตกต่างของผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงิน ทั้ง 6 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรสุทธิ, อัตราส่วนกำไรขั้นต้น, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคา, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย, และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

จากการจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในระหว่างปี พ.ศ. 2555 เฉพาะกลุ่ม SET100 ที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานในหมายเหตุประกอบงบการเงินทั้งหมด 67 บริษัท สามารถจำแนกออกเป็น 6 กลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ร้อยละ 11.94 กลุ่มอุตสาหกรรม

สินค้านำเข้าอุตสาหกรรม ร้อยละ 8.95 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ร้อยละ 25.37 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ร้อยละ 14.93 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ร้อยละ 23.88 และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ร้อยละ 14.93 ทั้งนี้ ในงานวิจัยฉบับนี้ ไม่ได้มีการนำกลุ่มอุตสาหกรรม การเงินและการธนาคารเข้ามาศึกษาด้วยเนื่องจากผู้วิจัยต้องการจะศึกษาผลกระทบในด้านผู้เช่า ซึ่งในกลุ่มธุรกิจการเงินส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นผู้ให้เช่ามากกว่าผู้เช่า

จากการแสดงค่าเฉลี่ยมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ยของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานสูงที่สุด คิดเป็น 53.45% ของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานน้อยที่สุด คิดเป็น 3.86% ของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผลจากการศึกษาผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับ สัญญาเช่า ต่ออัตราส่วนทางการเงิน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะกลุ่ม SET100 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 มีค่าเท่ากับ 1.37 เท่า เมื่อบริษัทได้มีการปรับปรุงรายการของสัญญาเช่าดำเนินงานโดยการรับรู้มูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายการสินทรัพย์และหนี้สินจากสัญญาเช่าในงบแสดงฐานะการเงินตามแนวทางการปฏิบัติของร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่านี้ จึงทำให้บริษัทมีส่วนของหนี้สินที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จึงส่งผลกระทบทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 1.44 เท่า

2. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย ก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 มีค่าเท่ากับ 17.43% และเมื่อบริษัทได้มีการปรับปรุงรายการของสัญญาเช่าดำเนินงานโดยการรับรู้มูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายการสินทรัพย์และหนี้สินจากสัญญาเช่าในงบแสดงฐานะการเงินตามแนวทางการปฏิบัติของร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่านี้ จึงทำให้ไม่ต้องรับรู้รายการค่าเช่าจ่ายในงบกำไรขาดทุน แต่จะมีการรับรู้รายการค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายที่เป็นผลมาจากการตัดค่าเสื่อมราคาและสิทธิการใช้สินทรัพย์ที่เช่า เป็นรายจ่ายในงบกำไร

ขาดทุนแทน จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายหลังจากการปฏิบัติตาม
 ร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 18.07%

3. อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย ก่อน
 การปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด
 หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 มีค่าเท่ากับ 22.57% และเมื่อบริษัทได้มีการปรับปรุง
 รายการของสัญญาเช่าดำเนินงาน โดยการรับรู้มูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายการสินทรัพย์
 และหนี้สินจากสัญญาเช่าในงบแสดงฐานะการเงินตามแนวทางการปฏิบัติของร่างมาตรฐานการ
 บัญชีฯเกี่ยวกับสัญญาเช่านี้ จึงทำให้ไม่ต้องรับรู้รายการค่าเช่าจ่ายในงบกำไรขาดทุน แต่จะมีการ
 รับรู้รายการค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายที่เป็นผลมาจากการตัดค่าเสื่อมราคาและสิทธิการใช้
 สินทรัพย์ที่เช่า เป็นรายจ่ายในงบกำไรขาดทุนแทน จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของบริษัท
 ลดลง ส่งผลทำให้มีกำไรจากการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น จึงทำให้ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรก่อนภาษี
 ดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่ายหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้
 นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 23.76%

4. อัตราส่วนกำไรขั้นต้น

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรขั้นต้นก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่
 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 มีค่า
 เท่ากับ 28.18% และเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ทำให้ไม่
 ต้องรับรู้ค่าเช่าจ่ายในงบกำไรขาดทุนแต่จะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและค่าเสื่อมราคา และดอกเบี้ย
 จ่ายแทน จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรขั้นต้นหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับ
 ใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100
 นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 28.82%

5. อัตราส่วนกำไรสุทธิ

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนกำไรสุทธิ ก่อนการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่
 เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 มีค่า
 เท่ากับ 12.48% และเมื่อรับรู้มีการรับรู้ค่าใช้จ่ายตัดจ่ายและค่าเสื่อมราคา รวมถึงดอกเบี้ยจ่ายที่เกิด
 จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ในงบกำไรขาดทุนแทนที่จะ
 รับรู้เป็นค่าเช่าจ่ายอย่างเดียวในงบกำไรขาดทุน ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนกำไรสุทธิหลังการ
 ปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาด
 หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 นั้นมีเกณฑ์เพิ่มขึ้นเป็น 12.66%

6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน ค่าที่ได้เท่ากับ 9.09% เมื่อกิจการรับรู้รายการสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายการสินทรัพย์ที่เช่าในงบการเงินตามข้อกำหนดของร่างมาตรฐานการบัญชี ผลปรากฏว่าลดลงเป็น 8.95% ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรับรู้รายการดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสินทรัพย์ ทำให้สินทรัพย์เพิ่มขึ้นในอัตราส่วนที่มากกว่าการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิ จึงทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 สำหรับบริษัทที่มีภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงาน นั้นมีเกณฑ์ลดลง

จากการพิจารณาผลกระทบของการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 กลุ่ม จะเห็นได้ว่า หากกิจการมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่องบการเงินก็คือ กิจการจะต้องมีการรับรู้รายการสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นรายการสินทรัพย์และหนี้สินจากสัญญาเช่าด้วยมูลค่าปัจจุบันของค่าเช่าจ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานเพิ่มขึ้นในงบดุล และในส่วนของงบกำไรขาดทุนก็จะไม่ต้องรับรู้รายการค่าเช่าจ่ายแต่จะมีการรับรู้รายการของดอกเบี้ยจ่าย, ค่าเสื่อมราคา และค่าใช้จ่ายตัดจ่ายแทน จากผลกระทบที่เกิดขึ้นต่องบการเงินย่อมส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนทางการเงินทั้ง 6 กลุ่มข้างต้น ซึ่งสรุปได้ว่า หากกิจการมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่านี้ จะส่งผลให้กิจการมีมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิ

ผลจากการศึกษาทดสอบความแตกต่างของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า พบว่าอัตราส่วนทางการเงิน 5 กลุ่ม ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี และดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย, อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross profit margin) และอัตราส่วนกำไรสุทธิ

นั่นมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนความแตกต่างของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับ สัญญาเช่า นั้นมีค่าที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากผลการทดสอบความแตกต่างของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ชำงตัน จะเห็นได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบในแง่ลบมากที่สุดจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ก็คืออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เพราะเมื่อมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า จะทำให้บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ

เนื่องจากอุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีลักษณะการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องใช้สินทรัพย์แต่ละประเภทแตกต่างกันไป ซึ่งงานวิจัยในต่างประเทศ (Equipment Leasing & Finance Foundation, 2011) ได้พบว่าในแต่ละอุตสาหกรรมจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่าที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับระยะเวลาของสัญญาเช่า และมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่ต้องนำมาปรับปรุง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมติฐาน โดยจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาว่าผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการเกี่ยวกับสัญญาเช่า ของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการทดสอบพบว่าแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบที่แตกต่างกัน กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญมากที่สุดได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีและกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ รองลงมาจะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ตามลำดับ ส่วนอีก 2 กลุ่มอุตสาหกรรมได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร, และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งถ้าพิจารณาเกี่ยวกับมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานและระยะเวลาของสัญญาเช่าดำเนินงานของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม จะเห็นได้ว่า กลุ่มอุตสาหกรรมบริการมีค่าเฉลี่ยของมูลค่าสัญญาเช่าดำเนินงานสูงที่สุด รองลงมาจะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยทั้ง 2 กลุ่มอุตสาหกรรมจะมีสัญญาเช่าระยะยาวมากกว่าสัญญาเช่าระยะสั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การที่แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบที่แตกต่างกันจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้เป็นผลมาจากการมีมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่แตกต่างกัน

การที่กิจการแต่ละกิจการมีขนาดของกิจการไม่เท่ากัน ทำให้กิจการต้องมีความระมัดระวังเรื่องการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภทแตกต่างกันไป จากงานวิจัยของเฉลิมวรรณ ภิรทเนศ (2551) ที่ได้มีการศึกษาพบว่าขนาดของกิจการและประเภทสินทรัพย์ มีอิทธิพลต่อบริษัทในการจัดทำประเภทสัญญาเช่าระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมติฐานโดยจำแนกการทดสอบตามขนาดของกิจการ เพื่อศึกษาว่ากิจการที่มีขนาดแตกต่างกันจะ

ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการเกี่ยวกับสัญญาเช่า ที่แตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการทดสอบพบว่า กิจกรรมที่มีขนาดแตกต่างกันจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการเกี่ยวกับสัญญาเช่า ที่แตกต่างกัน โดยกิจกรรมขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงิน 4 กลุ่ม ที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี และดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย และอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ส่วนกิจกรรมขนาดใหญ่จะมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินเพียง 3 กลุ่ม ที่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีและดอกเบี้ยจ่าย, อัตราส่วนกำไรก่อนภาษี ดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย และอัตราส่วนกำไรขั้นต้น ซึ่งถ้าเปรียบเทียบผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ ระหว่างกิจกรรมขนาดใหญ่และกิจกรรมขนาดเล็ก โดยพิจารณาจากอัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าในแง่ลบมากที่สุด ก็คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น โดยพิจารณาจากผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชี จะพบว่า ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีของกิจกรรมขนาดเล็กมีค่า p-value น้อยกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.046 แสดงว่า กิจกรรมขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนกิจกรรมขนาดใหญ่มีค่า p-value มากกว่า 0.05 โดยมีค่า p-value เท่ากับ 0.054 แสดงว่า กิจกรรมขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงสรุปได้ว่า กิจกรรมขนาดเล็กจะได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมากกว่ากิจกรรมขนาดใหญ่

อภิปรายผล

จากผลงานวิจัยได้แสดงให้เห็นแล้วว่า หากมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับนี้ จะส่งผลกระทบทำให้งบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินทางด้านผู้เช่าเปลี่ยนแปลงไป โดยอัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบในแง่ลบหากมีการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสัญญาเช่าฉบับนี้ ก็คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งผลจากการทดสอบความ

แตกต่างของค่าเฉลี่ยอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและค่าเฉลี่ยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม ก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า พบว่ามีเพียงค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีค่าก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ค่าเฉลี่ยของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีค่าก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่า อัตราส่วนทางการเงินที่ได้รับผลกระทบในแง่ลบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า มากที่สุด คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

จากการที่อุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีลักษณะการประกอบกิจการที่แตกต่างกัน ทำให้มีความจำเป็นที่ต้องใช้สินทรัพย์แต่ละประเภทแตกต่างกันไป จึงทำให้แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่เท่ากันและมีระยะเวลาของสัญญาเช่าที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนทางการเงินที่แตกต่างกัน ซึ่งผลของงานวิจัยพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนทางการเงินมากที่สุดได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เพราะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานค่อนข้างมาก ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างจะไม่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนทางการเงิน ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

การที่กิจการแต่ละกิจการมีขนาดของกิจการไม่เท่ากัน ทำให้กิจการต้องมีความระมัดระวังเรื่องการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรแต่ละประเภทแตกต่างกันไป ทำให้แต่ละกิจการที่มีขนาดของกิจการ ไม่เท่ากันมีมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานและระยะเวลาของสัญญาเช่าที่แตกต่างกัน ซึ่งผลของงานวิจัยพบว่า กิจการขนาดเล็กได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่องสัญญาเช่าต่ออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มากกว่ากิจการขนาดใหญ่

จากผลการวิจัยข้างต้น สามารถสรุปผลได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนทางการเงินที่มีผลกระทบมาจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่านี้ แล้วส่งผลกระทบในแง่ลบต่อบริษัท ได้แก่ การเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ที่เป็นผลมาจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เกี่ยวกับสัญญาเช่า ซึ่งการที่บริษัทมีอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่เพิ่มสูงขึ้นนั้น ย่อมส่งผลเสียต่อโครงสร้างทางการเงินของบริษัท ซึ่งอาจจะกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและอาจทำให้มีผลกระทบในทางลบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทได้ ส่วนในด้านของผู้ใช้งบการเงิน เมื่อทราบถึงผลกระทบของร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ต่ออัตราส่วนทางการเงินและทราบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมใดบ้างที่ได้รับผลกระทบ

จากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ค่อนข้างมาก ก็จะได้มีความระมัดระวังในการนำตัวเลขในงบการเงินไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น การพิจารณาให้สินเชื่อกับบริษัท หรือการพิจารณาสภาพคล่องของบริษัท เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่ผู้ซึ่งงบการเงินสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ได้ ควรจะเป็นข้อมูลที่มีการปรับปรุงรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาระผูกพันของสัญญาเช่าดำเนินงานก่อน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนถึงผลกระทบที่แท้จริงของการรับรู้สินทรัพย์และหนี้สินของสัญญาเช่าดำเนินงานในงบแสดงฐานะการเงิน ซึ่งจะทำให้ข้อมูลสามารถสะท้อนเนื้อหาตามสภาพความเป็นจริงของกิจการได้ดีกว่า ข้อมูลที่ไม่ได้มีการปรับปรุง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. เนื่องจากร่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศเรื่องสัญญาเช่านี้ยังไม่ได้มีการประกาศใช้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะศึกษาว่าเมื่อมีการประกาศใช้ร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้แล้ว จะส่งผลกระทบต่องบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินอย่างไรบ้าง หรือมีผลกระทบทางด้านปัจจัยอื่น ๆ และการเปิดเผยข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

2. เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในกลุ่ม SET 100 ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป อาจจะขยายกลุ่มการศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทั้งหมด หรือบริษัทที่ไม่ได้รวมอยู่ในกลุ่ม SET 100 เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีเรื่อง สัญญาเช่า ว่ามีผลกระทบเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

บรรณานุกรม

- กรมบัญชีกลาง. (2555). *มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ ๑๓ เรื่อง สัญญาเช่า*. เข้าถึงได้จาก <http://www.cgd.go.th/wps/wcm/connect/บรรยาย+สัญญาเช่า.ppt>
- เฉลิมวรรณ ภิรทเนศ. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบริษัทในการจัดทำประเภทสัญญาเช่าระยะยาว หลักฐานเชิงประจักษ์ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์*. งานนิพนธ์บัญชี มหาวิทยาลัย, สาขาการบัญชี, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2556). *ดัชนีราคา SET50 Index และ SET100 Index*. เข้าถึงได้จาก http://www.set.or.th/th/products/index/setindex_p3.html
- ธาราวัน เพชรเจริญ. (2554). *อัตราส่วนความเสี่ยงของหนี้สินที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. เข้าถึงได้จาก http://www.spu.ac.th/account/files/2013/06/อาจารย์ป้อม_บทความส่งสสอท.1.pdf
- ธัญญ์รัศม์ วรธรรมวัฒน์ และนิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ. (2554). *มาตรฐานการบัญชีไทยตามทัศนะของผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชี และอาจารย์ผู้สอนทางวิชาการการบัญชี*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พิระพา อุดดี. (ม.ป.ป.). *แนวปฏิบัติและปัญหาทางการบัญชีเกี่ยวกับกับสัญญาเช่า : กรณีศึกษากิจการให้เช่าเครื่องจักร*. ม.ป.ท.
- มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) เรื่องสัญญาเช่า*. (ม.ป.ป.) เข้าถึงได้จาก http://fap.or.th.a33.readyplanet.net/images/column_1359010309/TAS17.pdf
- เมธากุล เกียรติกระจาย. (2553). รายงานการวิจัย ทัศนะของผู้ให้งบการเงินต่อมาตรฐานบัญชี (ฉบับที่ 1-10). *วารสารนักบัญชี*, 54(1), 17-28.
- วันชัย ธนากรกิจกุล และชารี สาทรกิจ. (2554). *ผลกระทบจากมาตรฐานการบัญชีใหม่ต่อการเงิน และรายงานสถิติที่ ธปท. เผยแพร่*. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- สมฤทัย ต่อรุ่งเรืองกิจ. (2550). *ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชีสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นสัญญาเช่าการเงินที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์*. งานนิพนธ์บัญชีมหาวิทยาลัย, สาขาการบัญชี, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ ศรีชัยธำรง. (2549). *ปัจจัยที่มีผลกระทบกับการเลือกวิธีการจัดทำทางบัญชีสัญญาเช่าระยะยาวของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชี มหาวิทยาลัย, สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- แอนนา ดีอุดมวงศา. (2546). *ผลกระทบของการใช้มาตรฐานการบัญชีไทยที่มีต่อธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์การบัญชีมหาบัณฑิต, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Equipment Leasing & Finance Foundation. (2011). *Economic impacts of the proposed changes to lease accounting standards*. Retrieved from http://www.leasefoundation.org/IndRsrcs/MO/LseAcctg/
- IFRS Foundation. (2012). *Lease: Project update July 2012*. Retrieved from http://www.ifrs.org/Alerts/ProjectUpdate/Pages/Leaseswebcastavailable.aspx
- PWC. (2013). *Dataline a look at current financial reporting issues*. Retrieved from http://www.elfaonline.org/issues/accounting/pdfs/PWCDataline.pdf
- White, G. I., Sondhi, A. C., & Fried, D. (2003). *The analysis and use of financial statement* (3rd ed). New York: John Wiley & Sons.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การประมาณการมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานเพื่อใช้ในการรับรู้สินทรัพย์
และหนี้สินทางการเงินตามร่างมาตรฐานบัญชีใหม่

ในปัจจุบัน การเปิดเผยเกี่ยวกับภาระผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงาน จะเปิดเผยในส่วน
ของหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยบริษัทจะเปิดเผยเป็นมูลค่ารวม โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ
ค่าเช่าที่ต้องจ่ายชำระภายใน 1 ปี, 2 ปี ถึง 5 ปี และ เกินกว่า 5 ปี ยกตัวอย่างของ GFPT PUBLIC
COMPANY LIMITED มีการเปิดเผยภาระผูกพันจากสัญญาเช่าดำเนินงานดังนี้

	(พันบาท)
ค่าเช่าปี 2012	20,149.46
ภายใน 1 ปี	19,350.00
ระหว่าง 2 ปี - 5 ปี	35,210.00
หลังจาก 5 ปี	14,780.00

ในการประมาณการมูลค่าของสัญญาเช่าดำเนินงานเพื่อใช้ในการรับรู้เป็นรายการ
หนี้สิน และสินทรัพย์ทางการเงิน จะประมาณการโดยคำนวณหามูลค่าปัจจุบันของค่าเช่าทั้งหมด
ที่จะต้องจ่ายในอนาคต ดังนั้นเราจำเป็นต้องหาว่าภาระผูกพันฯ ค่าเช่าที่บริษัทเปิดเผยไว้เป็นยอด
รวมในส่วน of ค่าเช่าที่ต้องจ่ายในปีที่ 2 ถึง ปีที่ 5 และ ในส่วนที่ต้องจ่ายหลังจากปีที่ 5 นั้นสามารถ
แตกเป็นค่าเช่าในแต่ละปีได้กี่ปี ปีละเท่าไร ซึ่งงานวิจัยในต่างประเทศ (Equipment Leasing &
Finance Foundation, 2011) ได้มีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อใช้ในการหาค่าใช้จ่ายในแต่ละปี ดังนี้

1. การกำหนดเงื่อนไขเพื่อใช้ในการแยกรายการภาระผูกพันตามสัญญาเช่าฯ เป็น ระยะ
สั้น กับ ระยะยาว โดยกำหนดเงื่อนไขดังนี้

1.1 เราจะกำหนดให้สัญญาเช่าฯ ระยะสั้นจะมีอายุสัญญาคงเหลือไม่เกิน 5 ปี

1.2 เราจะกำหนดให้ภาระผูกพันฯ ในปีที่ 5 จะจัดเป็นสัญญาเช่าฯ ระยะยาว

1.3 เราจะกำหนดให้ผลต่างของภาระผูกพันฯ ในปีที่ 1 ถึง ปีที่ 4 กับภาระผูกพันในปีที่
5 เป็นจำนวนสัญญาเช่าฯ ระยะสั้น

1.4 เราจะกำหนดให้ค่าเช่าในปีที่ 6 เป็นต้นไป มีมูลค่าเท่ากับค่าเช่าในปีที่ 5 เพื่อ
คำนวณหาจำนวนปีที่จะนำมาหารยอดรวมค่าเช่าเพื่อหาค่าเช่าในแต่ละปี เราจะประมาณค่าเช่าของปี
ที่ 5 โดย นำยอดรวมค่าเช่าในปีที่ 2 ถึง 5 แล้วหาร 4 จะได้

$$\frac{35,210}{4} = 8,802.5$$

นำยอดรวมค่าเช่าหลังจากปีที่ 5 หารด้วย ประมาณค่าเช่าในปีที่ 5

$$\frac{14,780}{8,802.50} = 1.679 \quad \Rightarrow \text{ปัดเป็น 2 ปี}$$

$$\frac{14,780}{2} = 7,390 \text{ พันบาท}$$

เพราะฉะนั้นยอดรวมค่าเช่าหลังจากปีที่ 5 เป็นค่าเช่าสำหรับ 2 ปี คือ ปีที่ 6 ปีที่ 7 ปีละ 7,390 พันบาท

1.5 เราจะคำนวณหาค่าเช่าในแต่ละปี ของยอดรวมค่าเช่าในปีที่ 2 ถึงปีที่ 5 โดยเบื้องต้นเราได้กำหนดให้ค่าเช่าในปีที่ 5 เป็นต้นไป มีจำนวนเท่ากัน เพราะฉะนั้นค่าเช่าในปีที่ 5 = 7,390 พันบาท จากข้อมูลค่าเช่าในปีที่ 2, 3, 4, และ 5 เท่ากับ 35,210 พันบาท \Rightarrow คำนวณหาค่าเช่าในปีที่ 2, 3, และ 4 ปีละ 9,273.33 พันบาท $\Rightarrow (35,210 - 7,390) / 3$ ปี) ดังนั้นจะได้ตารางประมาณการค่าเช่าที่ต้องจ่ายในแต่ละปีของบริษัท GFPT PUBLIC COMPANY LIMITED ดังนี้

ตารางที่ ก-1 การประมาณการค่าเช่าที่ต้องจ่ายในแต่ละปีของบริษัท GFPT PUBLIC COMPANY LIMITED

Year	Commitment amount (Thousands of Baht)		
	Short Term	Long Term	Total
2012	12,759.46	7,390.00	20,149.46
2013	11,960.00	7,390.00	19,350.00
2014	1,883.33	7,390.00	9,273.33
2015	1,883.33	7,390.00	9,273.33
2016	1,883.33	7,390.00	9,273.33
2017	-	7,390.00	7,390.00
2018	-	7,390.00	7,390.00
2019	-	7,390.00	7,390.00
NPV*	฿26,229.21	฿42,467.66	฿68,696.87

*มูลค่าปัจจุบันของสัญญาเช่าคำนวณงานคิดลดโดยใช้อัตราดอกเบี้ย 8% (ซึ่งคิดว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมกับความเสี่ยงของการทำสัญญาเช่า)

2. การคำนวณหาผลกระทบที่มีต่อส่วนของผู้ถือหุ้น คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ผลกระทบที่มีต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = (\text{ค่าเช่ารายปี} - \text{ดอกเบี้ยจ่าย} - \text{ค่าใช้จ่ายตัดจ่าย}) * (1 - \text{Tax rate})$$

ภาคผนวก ข

อัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่เรื่อง สัญญาเช่า

ตารางที่ ข-1 อัตราส่วนทางการเงินก่อนและหลังการปฏิบัติตามร่างมาตรฐานการบัญชีฉบับใหม่
เรื่อง สัญญาเช่า

ลำดับ	ชื่อบริษัท บมจ.ปี	D/E(%)		EBIT(%)		EBITDA(%)		GPM(%)		NPM(%)		ROA(%)	
		BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF
1	ซีเอฟทีที '55	1.290	1.299	0.013	0.013	0.045	0.046	0.065	0.065	0.003	0.003	0.004	0.004
2	ศรีตรังเอโกรอินคันทรีย์ '55	0.938	0.947	0.022	0.023	0.029	0.029	0.048	0.048	0.014	0.014	0.038	0.038
3	เจริญโภคภัณฑ์อาหาร '55	1.571	1.582	0.084	0.085	0.105	0.107	0.116	0.117	0.059	0.059	0.068	0.068
4	น้ำตาละครบุรี '55	.536	0.545	0.155	0.157	0.178	0.180	0.178	0.180	0.114	0.115	0.168	0.168
5	น้ำตาลขอนแก่น '55	1.461	1.463	0.169	0.169	0.207	0.207	0.258	0.258	0.111	0.111	0.083	0.083
6	มาลีสามพราน '55	1.523	1.567	0.128	0.132	0.138	0.145	0.269	0.273	0.105	0.107	0.239	0.237
7	ไบเนอรี่อินเตอร์เนชัน แนล '55	1.635	1.850	0.156	0.191	0.226	0.276	0.560	0.595	0.109	0.124	0.067	0.069
8	ไทยยูเนียนฟรเซนโปร ดัคส์ '55	1.349	1.357	0.074	0.082	0.092	0.103	0.153	0.161	0.051	0.056	0.058	0.062
9	สมบูรณ์แอสคิวานซ์ เทคโนโลยี่ '55	1.091	1.112	0.109	0.113	0.184	0.191	0.175	0.178	0.085	0.087	0.081	0.081
10	เอ.เจ.พลาสติก '55	0.717	0.737	0.042	0.042	0.084	0.086	0.105	0.105	0.027	0.027	0.023	0.023
11	โพสิทีฟส์ (ประเทศ ไทย) '55	0.387	0.388	0.142	0.142	0.178	0.178	0.237	0.237	0.133	0.133	0.118	0.118
12	อินโครามนวนเจอร์ส '55	1.847	1.869	0.041	0.042	0.072	0.074	0.101	0.102	0.022	0.023	0.028	0.028
13	พีทีทีโกลบอลเคมิคอล '55	0.832	0.834	0.074	0.074	0.103	0.104	0.097	0.097	0.060	0.06	0.079	0.079
14	จีดีเอส '55	1.715	1.717	-0.273	-0.272	-0.151	-0.150	0.110	0.110	-0.367	-0.367	-0.154	-0.154
15	โคนาสต์เซรามิก '55	0.761	0.830	0.219	0.224	0.243	0.254	0.392	0.397	0.166	0.168	0.265	0.256
16	ปูนซิเมนต์นครหลวง '55	0.586	0.615	0.178	0.181	0.221	0.229	0.426	0.429	0.137	0.138	0.13	0.128
17	ทีปโก้แอสฟัลท์ '55	2.702	2.713	0.028	0.029	0.039	0.040	0.068	0.069	0.018	0.018	0.036	0.036
18	ทีพีไอโพลีน '55	0.172	0.173	0.021	0.021	0.090	0.091	0.207	0.207	0.009	0.009	0.003	0.003
19	เอชเอ็นพีหรือเพอร์ดีดี เวลลอปเม้นท์ '55	1.341	1.348	0.177	0.178	0.185	0.188	0.356	0.357	0.133	0.134	0.079	0.079
20	ช.การช่าง '55	4.777	4.778	0.106	0.106	0.126	0.126	0.165	0.165	0.027	0.027	0.012	0.012
21	เซ็นทรัลพัฒนา '55	1.714	1.957	0.407	0.437	0.574	0.621	0.517	0.548	0.320	0.322	0.089	0.082
22	แลนด์แอนด์เฮาส์ '55	1.015	1.015	0.300	0.302	0.320	0.323	0.354	0.356	0.233	0.234	0.088	0.089
23	หรือเพอร์ดีดีเพอร์เฟก '55	2.115	2.114	0.091	0.101	0.101	0.115	0.372	0.382	0.019	0.025	0.007	0.009
24	พฤษภาวีเรียลเอสเตท '55	1.182	1.194	0.196	0.198	0.210	0.214	0.341	0.342	0.144	0.144	0.089	0.089
25	คาวลิตีเฮาส์ '55	1.684	1.676	0.241	0.254	0.256	0.273	0.374	0.387	0.166	0.174	0.057	0.060
26	เอสซีเอสเอสทอว์ ปอเรชั่น '55	1.259	1.262	0.174	0.174	0.177	0.178	0.361	0.361	0.133	0.132	0.049	0.049
27	แสนสิริ '55	2.108	2.105	0.140	0.142	0.149	0.151	0.339	0.341	0.100	0.101	0.065	0.066
28	ซีโน-ไทยเอ็นจิเนียริง แอนด์คอนสตรัคชัน '55	2.195	2.134	0.071	0.086	0.090	0.108	0.102	0.117	0.058	0.067	0.057	0.066
29	เอสทีพีเอนเคไอ '55	0.678	0.799	0.402	0.422	0.450	0.492	0.438	0.458	0.325	0.328	0.151	0.142

ตารางที่ ข-1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบริษัท บมจ.ปี	D/E(%)		EBIT(%)		EBITDA(%)		GPM(%)		NPM(%)		ROA(%)	
		BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF
30	ไทคอนอินดัสเทรียล คอนเน็กซ์ '55	1.500	1.519	0.337	0.340	0.403	0.410	0.452	0.455	0.222	0.222	0.066	0.065
31	โตโฮ-ไทยคอร์ปอเรชั่น '55	2.344	2.248	0.067	0.084	0.069	0.091	0.112	0.129	0.048	0.059	0.072	0.086
32	บางจากปิโตรเลียม '55	1.192	1.293	0.036	0.037	0.051	0.054	0.043	0.044	0.026	0.026	0.061	0.057
33	เอสไอ(ประเทศไทย) '55	2.308	2.315	0.003	0.003	0.012	0.012	0.022	0.023	-0.007	-0.007	-0.022	-0.022
34	โกลว์พลังงาน '55	2.018	2.041	0.165	0.166	0.240	0.241	0.156	0.156	0.112	0.111	0.049	0.049
35	ไออาร์ทีซี '55	0.914	0.913	0.001	0.002	0.016	0.017	0.009	0.010	-0.003	-0.003	-0.007	-0.006
36	ลานนาวิซอร์สเชส '55	0.685	0.699	0.151	0.153	0.169	0.172	0.359	0.36	0.102	0.103	0.182	0.181
37	ปตท. '55	1.230	1.239	0.069	0.069	0.092	0.093	0.083	0.084	0.045	0.045	0.077	0.077
38	ปตท.สำรวจและผลิต ปิโตรเลียม '55	0.833	0.849	0.482	0.490	0.678	0.691	0.869	0.877	0.263	0.266	0.095	0.095
39	สยามแก๊สเอ็นเคปิโตร เคมีคัลส์ '55	2.920	2.933	0.033	0.033	0.049	0.050	0.044	0.044	0.017	0.017	0.029	0.029
40	ไทยออยล์ '55	0.881	0.897	0.037	0.037	0.052	0.052	0.043	0.043	0.028	0.028	0.074	0.073
41	น้ำประปาไทย '55	1.296	1.297	0.627	0.627	0.751	0.751	0.716	0.716	0.463	0.463	0.099	0.099
42	บิกชีซูเปอร์เซ็นเตอร์ '55	1.953	2.133	0.074	0.081	0.101	0.112	0.224	0.231	0.049	0.051	0.065	0.063
43	เบอร์ลี่ยุคเกอร์ '55	1.350	1.392	0.095	0.097	0.138	0.144	0.254	0.256	0.066	0.066	0.065	0.065
44	ซีทีออลด์ '55	1.661	1.958	0.071	0.081	0.087	0.108	0.292	0.302	0.056	0.060	0.154	0.144
45	โอมโปรคัลส์เซ็นเตอร์ '55	1.617	1.810	0.098	0.099	0.132	0.136	0.309	0.310	0.072	0.070	0.104	0.095
46	สยามแม็คโคร '55	2.011	2.175	0.40	0.039	0.050	0.050	0.106	0.106	0.031	0.030	0.111	0.102
47	ห้างสรรพสินค้าโรบิน สัน '55	0.596	0.896	0.120	0.128	0.155	0.171	0.306	0.314	0.098	0.095	0.136	0.113
48	บางกอกชนฮอสปีทอล '55	0.755	0.763	0.298	0.299	0.351	0.353	0.401	0.401	0.229	0.229	0.146	0.146
49	กรุงเทพดุสิตเวชการ '55	0.763	0.781	0.222	0.228	0.284	0.293	0.389	0.395	0.172	0.175	0.121	0.121
50	โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ '55	0.891	0.904	0.256	0.260	0.307	0.312	0.414	0.417	0.190	0.192	0.168	0.168
51	บีบีซีเวิลด์ '55	0.297	0.309	0.426	0.429	0.432	0.439	0.544	0.547	0.327	0.328	0.458	0.455
52	เมเจอร์ซีเนเพล็กซ์กรุ๊ป '55	0.801	1.739	0.168	0.210	0.248	0.358	0.323	0.364	0.109	0.088	0.066	0.036
53	อสมท '55	0.399	0.483	0.392	0.419	0.476	0.531	0.592	0.619	0.298	0.308	0.157	0.152
54	โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา '55	1.759	1.778	0.151	0.185	0.239	0.292	0.436	0.471	0.106	0.126	0.058	0.067
55	บีทีเอสกรุ๊ปโฮลดิ้งส์ '55	0.811	0.813	0.415	0.418	0.446	0.450	0.565	0.569	0.242	0.243	0.033	0.034
56	การบินไทย '55	3.356	4.669	0.061	0.061	0.157	0.179	0.223	0.223	0.030	0.011	0.021	0.006
57	โทรคมนาคมไทยเอ็นดีซีที '55	0.662	0.676	-0.225	-0.184	-0.110	-0.051	0.145	0.186	-0.281	-0.256	-0.108	-0.096
58	เคลต้าอิลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) '55	0.470	0.480	0.107	0.108	0.126	0.128	0.278	0.278	0.105	0.105	0.131	0.130

ตารางที่ ข-1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อบริษัท บมจ. ปี	D/E(%)		EBIT(%)		EBITDA(%)		GPM(%)		NPM(%)		ROA(%)	
		BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF	BF	AF
59	सानาไมโคร อิเล็กทรอนิกส์ '55	0.200	0.201	0.094	0.095	0.161	0.161	0.154	0.154	0.090	0.090	0.093	0.093
60	โรสวีไอ '55	0.959	0.965	0.149	0.150	0.168	0.170	0.190	0.191	0.145	0.145	0.253	0.253
61	แอดวานซ์อินโฟร์ เซอร์วิส '55	1.319	1.365	0.330	0.334	0.345	0.354	0.407	0.411	0.247	0.248	0.346	0.339
62	โทเทิลแอนด์เซ็คคอมมู นิคชั่น '55	1.891	1.958	0.178	0.191	0.306	0.327	0.301	0.314	0.126	0.132	0.112	0.113
63	ซินคอร์ปอเรชั่น '55	0.573	0.588	1.702	1.710	1.996	2.016	0.441	0.450	1.556	1.558	0.285	0.282
64	จัสมินอินเตอร์เนชั่นแนล '55	0.998	0.999	0.289	0.290	0.454	0.456	0.548	0.549	0.198	0.199	0.106	0.106
65	สามารดคอร์ปอเรชั่น '55	2.072	2.099	0.120	0.125	0.189	0.200	0.237	0.243	0.080	0.082	0.064	0.066
66	สามารทเทเลคอม '55	3.564	3.594	0.155	0.159	0.244	0.253	0.220	0.225	0.105	0.106	0.066	0.066
67	ไทยคม '55	0.813	0.844	0.196	0.206	0.340	0.362	0.393	0.403	0.092	0.095	0.026	0.027

สัญลักษณ์และความหมายของตัวแปร :-

BF = Before

AF = After

D/E = อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio)

EBIT = อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่าย (EBIT Margin)

EBITDA = อัตราส่วนกำไรก่อนภาษีดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาและค่าใช้จ่ายตัดจ่าย
(EBITDA Margin)

GPM = อัตราส่วนกำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)

NPM = อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

ROA = อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Assets)